

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi 2025

Kouvolan kaupunki
Tekniikka ja ympäristö
PL 85, Torikatu 10
45100 Kouvola
p. 020 61 511

SISÄLLYS

1	Tarkastusten ja näytteiden määrä suhteessa valvontasuunnitelmaan	4
1.1	Elintarvikevalvonta.....	4
1.1.1	Tarkastukset ja ilmoitukset	4
1.1.2	Näytteenotto	5
1.1.3	Projektit	5
1.2	Terveydensuojelu	5
1.2.1	Tarkastukset ja ilmoitukset	5
1.2.2	Näytteenotto	6
1.2.3	Projektit	7
1.3	Haittaeläinasiat	7
1.4	Tupakka- ja lääkelain valvonta	7
1.5	Eläinlääkintähuolto	8
2	Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	9
2.1	Elintarvikevalvonta.....	9
2.1.1	Valvonnan kattavuus toimialoittain	9
2.1.2	Valvonnan painopisteet	9
2.1.3	Tarkastuksilla esiin tulleet epäkohdat sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi	10
2.2	Terveydensuojelu	15
2.3	Tupakka- ja lääkelain valvonta	16
2.4	Eläinlääkintähuolto	17
3	Henkilöstön osaamisen kehittäminen	17
4	Ohjaus, neuvonta, kouluttaminen ja muu viestintä	18
4.1	Ohjaus- ja neuvonta	18
4.1.1	Koulutusvideot.....	18
4.1.2	Kohdennetut käynnit.....	18
4.2	Esitykset ja luennot.....	19
4.3	Muu viestintä	19
5	Toiminnan laadullinen arviointi	20
6	Ympäristöterveydenhuollon erityistilanteet	21
6.1	Epidemiat	21
6.2	Sairastumis- ja haittaepäilyilmoitukset (SaHa).....	21

KOUVOLA

6.3	Varautuminen	21
6.4	Häiriötilanteet.....	22
7	Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	22
8	Voimavarat	23
9	Toiminnan kehittämistarpeet	24

LIITTEET

Liite 1	Toiminnan volyymit vuosilta 2021–2025
Liite 2	Suunnitellut ja toteutuneet elintarvikevalvonnan tarkastukset kohdetyypeittäin
Liite 3	Suunnitellut ja toteutuneet terveydensuojelulain mukaiset tarkastukset kohdetyypeittäin

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa kootaan yhteen valvonnan keskeiset tulokset, analysoidaan niitä ja arvioidaan, miten valvonnalle asetetut tavoitteet on saavutettu. Toteumassa nostetaan esiin havaitut valvonnan vahvuudet ja kehittämiskohteet. Toteuma laaditaan ensisijaisesti toiminnan kehittämistä varten, mutta tiedot raportoidaan myös keskusviranomaisille.

Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan lupajaosto on hyväksynyt 4.12.2024 § 58 ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman vuosille 2025–2028. Valvontasuunnitelmaan tehdään vuosipäivitykset aina tulevaa vuotta tarkentaen.

1 Tarkastusten ja näytteiden määrä suhteessa valvontasuunnitelmaan

Vuodelle 2025 laadittu valvontasuunnitelma toteutui kohtuullisesti. Elintarvikelain valvonnan osalta toteutunut suunnitelmallisten tarkastusten määrä oli 68 % valvontasuunnitelmaan asetetusta tavoitetarkastusmäärästä (luku ei sisällä seurantatarkastuksia). Terveysuojelulain valvonnan osalta toteutunut suunnitelmallisten tarkastusten määrä oli 84 % valvontasuunnitelmaan asetetusta tavoitetarkastusmäärästä. Tupakkalain valvonnassa tehtiin 80 % ja lääkelain valvonnassa 50 % suunnitelluista tarkastuksista. Taulukossa 1 on esitetty tarkastusten määrät suhteessa valvontasuunnitelmaan.

Taulukko 1 Yhteenveto tarkastusmääristä ja valvontasuunnitelman toteutumisesta

	Valvontakohteiden määrä	Suunnitellut tarkastukset	Toteutuneet suunnitelmalliset tarkastukset	Seuranta-tarkastukset	Toteuma (%)
Elintarvikevalvonta	654	465	318	109	68
Alkutuotanto	772	19	11	5	58
yht.	1426	484	329	114	68
Terveysuojelu	494	167	141	18	84
Tupakkavalvonta	108	30	24	1	80
Lääkelain valvonta	56	14	7	0	50

1.1 Elintarvikevalvonta

1.1.1 Tarkastukset ja ilmoitukset

Elintarvikelain mukaisia kohteita oli vuoden 2025 aikana terveystarkastuksen suunnitelmallisen valvonnan piirissä 1426 kpl ja kohdetoimintoja 1736 kpl. Elintarvikelain mukaisia suunnitelmallisia tarkastuskäyntejä tehtiin kaikkiaan 284 kpl ja niiden seurantatarkastuksia 114 kpl.

Elintarvikevalvonnan toimintatyyppien tarkastettiin yhteensä 318 kertaa (68 % tavoitteesta) ja seurantatarkastuksia tehtiin 109 kertaa. Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaisesti suunniteltuja toimintatyyppikohtaisia tarkastuksia oli suunniteltu tehtäväksi 465 kpl + seurantatarkastukset.

Tarkastuskäynneistä Oiva-tarkastuskäyntejä oli 270 kpl ja Oiva-seurantatarkastuksia 107 kpl (40 %). Oiva-seurantatarkastuksia oli arvioitu tehtäväksi 70 kpl (15 %). Seurantatarkastusten määrä nousi edellisvuodesta ja niiden määrä (40 %) oli paljon enemmän kuin oletettiin. Eniten tarkastuksia tehtiin aiempien vuosien tapaan ravintoloihin, suurtalouskeittiöihin ja vähittäismyymälöihin (liite 2).

Oivan ulkopuolella olevia suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin seuraavasti:

- kontaktimateriaalitarkastuksia tehtiin 3 kpl + 2 kpl seurantatarkastuksia (suunniteltu 8 kpl).
- alkutuotannon tarkastuksia tehtiin 11 kpl + 1 kpl seurantatarkastuksia (suunniteltu 19 kpl).

Suunnitelman ulkopuolisia, mm. valituksen takia tai tilapäisen myynnin tarkastuksia tehtiin 13 kpl.

Elintarvikelain 8 §, 10 §, 11 § ja 13 § mukaisia ilmoituksia ja hakemuksia käsiteltiin 174 kpl (liite 1). Ne liittyvät useimmin uuden elintarviketoiminnan (83 kpl) tai hyväksytyn elintarvikehuoneiston perustamiseen tai olennaiseen muuttamiseen (2 kpl) tai toiminnan lopettamiseen (6kpl). Ilmoitusten vastaanotto ja ensimmäisen tarkastuksen tekeminen on vastuutettu kahdelle tarkastajalle. Tämän on havaittu yhdenmukaistavan ja nopeuttavan ilmoituksien käsittelyä. Lisäksi mm. kirjoitettiin vientitodistuksia ja annettiin lausuntoja (7 kpl). Resurssivajeen ja suuren seurantatarkastuksien määrän takia suunnitelmallisia tarkastuksia jäi tekemättä n. 218 kpl. Uusien toimijoiden suuren määrän johdosta toimijan vaihdoksien jälkeen tehtäviä ensimmäisiä tarkastuksia jäi tekemättä 17 kpl. Osaan kohteista ehdittiin tekemään kahden tarkastuksen sijaan vain yksi suunnitelmallinen tarkastus. Poliisilta pyydettiin kerran virka-apua.

1.1.2 Näytteenotto

Muu suunnitelmallinen näytteenotto. Näytteitä otettiin seuraavasti:

- Salmonella erityistakuut (EY1688/2006): 0 kpl (ei Salmonella -erityistakuiden piirissä olevaa maahantuontia).
- Ruokaviraston valvontaohjelmien näytteenottopyynnöt: 7 kpl, joista tutkittiin
 - Eläinlääkejäämin valvontaohjelma (EU 2022/1644 ja 2022/1646): 3 kpl
 - Elintarvikkeiden torjunta-aineita (EY 396/2005 ja EU 2021/601): 4 kpl
 - Elintarvikkeiden vierasaineita (EU 2022/931 ja 2022/932): 4 kpl

Valvontasuunnitelman ulkopuolinen näytteenotto. Näytteitä otettiin seuraavasti:

- Ruokamyrkytyspäilyt, 0 kpl
- Kuluttajavalitukset, 1 kpl
- Omavalvonnan toimivuuden todentaminen, 0 kpl

1.1.3 Projektit

Toteutettiin yksi oma näytteenottoprojekti, jossa tarkasteltiin elintarvikkeiden kanssa kontaktissa olevien pintojen puhtautta. Näytteet otettiin valvontakohteista, jotka olivat laiminlyöneet omavalvonnallisen näytteenottovelvoitteen. Näytteitä otettiin suunnitelmallisten tarkastuksien yhteydessä 10 toimipaikasta, yhteensä 49 näytettä, joista 67 % oli määräysten mukaisia. Hylätyn tai huonon tuloksen saaneita paikkoja (8 kpl) ohjeistettiin tekemään korjaavia toimenpiteitä puhtaanapidossa ja ottamaan itse uudet näytteen tämän jälkeen.

1.2 Terveysuojelu

1.2.1 Tarkastukset ja ilmoitukset

Terveysuojelulain mukaisia kohteita oli vuoden 2025 alussa terveysvalvonnan suunnitelmallisen valvonnan piirissä 494. Terveysuojelulain valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 141, mikä oli 84 % suunnitellusta tarkastusmäärästä. Tarkastuksia tehtiin mm. päiväkoteihin, kouluihin, asumisyksiköihin, kauneushoitoloihin, liikuntatiloihin, kokoontumis- ja majoitushuoneistoihin, uimahalleihin ja -rantoihin sekä vesilaitoksiin. Liitteessä 3 on esitetty suunnitellut ja toteutuneet tarkastukset kohdetyypeittäin. Terveysuojelulain mukainen valvontasuunnitelma toteutui melko hyvin. Eniten tarkastustavoitteista jäätin jälkeen kauneushoitoloiden ja yleisten liikuntatilojen osalta.

Valvontasuunnitelmaan sisällyttömiä tarkastuksia tehtiin 161. Kyseiset tarkastukset ovat pääasiassa sisäilmaan, asuntojen siivottomuuteen, haittaeläimiin ja meluhaittoihin liittyviä. Suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset työllistävät paljon ja ne ovat usein suunnitelmallista

valvontaa hankalampia tapauksia saada selvitettyksi. Asuntojen siivottomuus- ja hygieniatarkastusten määrä on ollut kasvussa viime vuosina. Myös meluhaitan selvittäminen ja mittaaminen on paljon työaikaa vievää.

Terveydensuojelulain 13 §:n mukaisia ilmoituksia käsiteltiin 29. Kyseiset ilmoitukset koskivat toiminnanharjoittajan vaihtumista ja uusien toimipaikkojen aloittamista. Lausuntopyyntöjä käsiteltiin yhteensä 56. Lausuntopyyntö koskivat ympäristölupa- ja rakennuslupahakemuksia sekä kaavoitusprosesseja.

1.2.2 Näytteenotto

Toteutuneet vesinäytteiden määrät olivat n. 94–100 % suunnitelluista näytemääristä. Taulukossa 2 on esitetty suunnitellut ja toteutuneet vesinäytemäärät. Talousveden osalta on laskettu mukaan vesilaitosten jaksottaisen ja jatkuvan valvonnan näytteet sekä omavalvontanäytteet. Vesilaitoksen omia käyttötarkkailunäytteitä ei ole luvuissa huomioitu.

Taulukko 2 Suunnitellut ja toteutuneet vesinäytteenottomäärät

	Suunniteltu näytteenottomäärä	Toteutunut näytteenottomäärä	Toteuma- %
Talousvesinäytteet	114	113	99
Allasvesinäytteet	80	80	100
Uimarantavesinäytteet	82	77	94

Talous- ja uimavettä valvottiin kohdekohtaisten valvontatutkimusohjelmien tai näytteenottosuunnitelmien mukaisesti. Näytteenottoa tehtiin joko viranomaisen, toiminnanharjoittajan tai ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Ulkopuolisena asiantuntijana on toiminut Kymen Ympäristölaboratorio Oy sekä Kymijoen Vesi ja Ympäristö ry.

Verkostoveden laatu täytti pääsääntöisesti talousvesiasetuksen laatuvaatimukset ja –tavoitteet. Laatutavoitteissa todettiin kuitenkin pieniä poikkeamia seitsemällä jakelualueella, joista kuusi kuului vesiosuuskunnille. Poikkeamista suurin osa aiheutui koholla olevista kokonaispesäkemääristä. Lisäksi yhdessä näytteessä todettiin poikkeava haju ja yhdessä kaksi kolimuotoista bakteeria. Yleisin syy koholla oleviin kokonaispesäkemääriin tai hajuun on veden vähäinen virtaama verkostossa. Kolimuotoiset bakteerit aiheutuivat todennäköisesti kontaminoituneesta näytteenottohanasta. Tapausten selvittämiseksi otettiin uusintanäytteitä runsaamman juoksutuksen jälkeen ja lisänäytteitä. Lisäksi muutama vesitorniin ja yhteen vedenottamoon liittyi mikrobiologisia haasteita.

Valvontatutkimusohjelmien mukaisia suunnitelmallisia talousvesinäytteitä otettiin viranomaisen toimesta 45. Vesilaitokset ottivat itse suunnitelmallisia näytteitä 66 ja käyttötarkkailunäytteitä 200. Näytteitä otettiin talousvettä toimittavien laitosten jakelualueilta, vedenottamoilta ja vesitorneista. Näytteenottosuunnitelmat toteutuivat suunnitellusti vesilaitoksien osalta. Osuuskuntien osalta näytteenottosuunnitelmat toteutuivat lähes suunnitellusti. Yhdeltä osuuskunnalta jäi toinen vuoden vesinäytteistä ottamatta.

Uimahallien näytteenotto toteutui suunnitelman mukaisesti uimahalleista ja yleisistä altaista. Suunnitelmallisia uima-allasveden näytteenottokertoja oli yhteensä 80. Lisäksi uusintanäytteitä otettiin 15 kertaa. Näytteenottoista oli terveysvalvonnan ottamia 46 ja loput toimijoiden itsensä tai Kymen ympäristölaboratorion ottamia. Uusintanäytteiden määrä oli normaalia suurempi. Pääasiassa tämä johtui Kuusankosken uimahallin pseudomonas -bakteerin löydöksistä. Näihin liittyen terveysvalvonta otti myös pintanäytteitä neljä kertaa.

Yleisiltä uimarannoilta näytteet otettiin viisi kertaa ja pieniltä yleisiltä uimarannoilta kolme kertaa kesän aikana. Suunnitelmallisia uimarantavesinäytteitä otettiin 77, joka pitää sisällään myös talviuintinäytteet. Uusintänäytteitä otettiin kolme kertaa. Näytteistä osa oli Kymijoen Vesi- ja Ympäristö ry:n näytteenottajien ottamia näytteitä.

Kouvolan uimarannoilla vedenlaatu oli pääasiassa erinomainen koko kesän. Heinäkuussa Likolammen ja Valkealan kirkonkylän uimarannoilla uintia rajoitettiin kohonneiden bakteeripitoisuuksien takia. Uusintänäytteiden perusteella rajoitus poistettiin. Syynä poikkeamaan oli todennäköisesti näytteenottoa edeltävän päivänä ollut rankkasade. Napanlammen uimarannalla oli hetkellinen uinnin rajoitus rantavedestä löydetyn ulosteen vuoksi. Rannan siivouksen ja näytteenoton jälkeen rajoitus poistettiin.

Syanobakteereista eli sinilevästä tehtiin yksittäisiä havaintoja kesä- ja heinäkuun aikana Sompasen, Käyrälammen ja Jaalan kirkonkylän uimarannoilta, mutta syanobakteerien määrät olivat vähäiset.

1.2.3 Projektit

Kauneushoitoloiden välinehygienia

[Valvontaprojektissa](#) selvitettiin Kouvolan alueen kauneushoitoloiden välineiden hygieniaa ja puhdistamisen käytäntöjä. Hygieniatasoa selvitettiin ottamalla pintapuhtausnäytteitä ja haastatteleamalla toimipaikkojen edustajia. Valvontaprojekti toteutettiin touko-elokuun aikana 2025. Projektissa oli mukana 17 kauneushoitolaa, joissa toteutetaan erityistä hygieniaa vaativia palveluja tai ihoa rikkovaa toimintaa. Tällaisia palveluja ovat mm. kasvo-, jalka- ja käsihoidot sekä mikroneulaus. Kauneushoitoloihin tehtiin valvontatarkastus, johon sisällytettiin projektinäytteenotto.

Pintapuhtausnäytteitä otettiin 33 kappaletta. Näytteistä analysoitiin bakteerien kokonaismäärä. Bakteeripesäkkeiden määrä vaihteli $<10\text{--}360$ pmy/10 cm². Näytteistä hyvällä tasolla oli 97 % (32 kpl), tyydyttävällä tasolla oli 0 % (0 kpl) ja huonolla tasolla oli 3 % (1 kpl). Kauneushoitoloiden välinehygienia oli pääosin hyvää, puhdistuskäytänteet toimivia ja yhteneväisiä kohteesta riippumatta. Välineet puhdistettiin ensin mekaanisesti ja tämän jälkeen desinfioitiin. Tarvittaessa välineet steriloitiin, elleivät ne olleet kertakäyttöisiä.

Toimijoita ohjeistettiin myös indikaattoriteipin käytössä, mikäli kohteessa oli käytössä kuumailmasterilointilaite. Kuumailmasterilointia käyttävistä kohteista 29 % seurasi steriloinnin onnistumista indikaattoriteipillä. Koko otannasta kuumailmasterilointilaite oli käytössä 76 % (13 kpl) kohteista.

1.3 Haittaeläinasiat

Ilmoitukset haittaeläimistä ovat työllistäneet viime vuosina enenevässä määrin. Asuinalueilla koetaan monesti haittaa linnuista ja jyrsijöistä. Erityisesti rottien määrä tuntuu lisääntyneen ja niiden torjunta on vaikeampaa, koska enää kuluttajakäyttöön ei ole saatavilla torjunta-aineita. Rottien torjunnasta ja ennaltaehkäisystä annettiin paljon neuvontaa puhelimitse ja tarvittaessa asuinalueille käytiin jakamassa tiedotteita. Vuonna 2025 rottailmoituksia tuli kaksinkertainen määrä kahteen aiempaan vuoteen verrattuna. Myös ludetapauksia on ollut tavanomaista enemmän.

Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla on kahtena viime vuonna jouduttu antamaan kehotuksia ja käyttämään pakkokeinoja haittaeläimiin liittyen. Haittaeläinhavainnot ovat olleet pääosin jyrsijöihin liittyviä. Toisin kuin aiempina vuosina, vuonna 2025 ei jouduttu käyttämään jyrsijöihin liittyneitä pakkokeinoja. Korjauskehoituskin annettiin vain kerran.

1.4 Tupakka- ja lääkelain valvonta

Vuoden 2025 alussa terveysturvallisuuden suunnitelmallisen valvonnan piirissä oli 108 tupakkalain mukaista valvontakohdetta (tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikat ja ravitsemisliikkeiden

tupakointitilat). Valvontakohteisiin tehtiin yhteensä 24 tarkastusta, joka on 80 % suunnitellusta määrästä. Vuonna 2025 tarkastettiin kaikki ravintoloiden tupakointitilat.

Vuonna 2025 myönnettiin kuusi tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupaa ja käsiteltiin 64 muutosilmoitusta. Savuttomien nikotiinituotteiden (eli nikotiinipussien) myynti muuttui luvanvaraiseksi 1.8.2025 alkaen. Muutoksen vuoksi savuttomien nikotiinituotteiden myyntiä jatkavat vähittäismyyntipaikat tekivät muutosilmoituksen. Tämä näkyy poikkeuksellisen korkeana muutosilmoitusten käsittelyn määränä. Vuonna 2026 on odotettavissa vain yksittäisiä muutosilmoituksia.

Vuonna 2025 myönnettiin asuntoyhteisöjen hakemuksesta kaksi tupakointikieltoa, jotka molemmat koskivat parveketupakointia.

Lääkelain mukaisia nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkoja oli vuoden 2025 alussa 56. Myyntipaikkoihin tehtiin 7 tarkastusta, mikä oli 50 % tavoitteesta. Vuoden aikana myönnettiin kaksi uutta myyntilupaa.

1.5 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkäripalvelujen saatavuus sekä peruseläinlääkäripalvelujen että kiireellisen eläinlääkäriavun osalta täytti vuoden 2025 aikana valtakunnallisen EHO-ohjelman saatavuus- ja laatutavoitteet. Palvelut on pystytty antamaan käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä. Myös terveydenhuoltokäynnit on pystytty järjestämään asiakkaiden tilausten mukaisesti.

Eläinlääkintähuollossa oli vuonna 2025 yhteensä 10 608 potilaskäyntiä, mikä on 14 % enemmän kuin vuoden 2024 potilasmäärä (9 288). Taulukossa 3 on eritelty eläinlääkärikäyntimäärät virka- ja päivystysaikoina. Eläintautilain mukaisiin valvontaohjelmiin liittyviä tarkastuksia tehtiin kaksi. Muut eläintautilain mukaiset käynnit (esim. vientitarkastukset) tehtiin tarpeen mukaisesti. Vientitarkastuksia tehtiin 8 kpl.

Taulukko 3 Eläinlääkärikäyntimäärät virka- ja päivystysaikoina

Suoritetyyppi	Virka-aika	Päivystys
Pieneläinvastaanottokäynnit	8973	919
Sairaskäynnit	469	223
Terveydenhuoltokäynnit	24	0

Eläinsuojelu ja muu valvontaeläinlääkärien suorittama valvonta

Lakia eläinten hyvinvoinnista 693/2023 alettiin soveltaa 1.1.2024. Osa eläinten hyvinvointivalvonnan uusintatarkastuksista muuttui maksulliseksi vuoden 2025 alusta lain eläinten hyvinvoinnista 114 §:n mukaisesti. Suoritteiden maksullisuuden ja maksujen määrän perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä. Aluehallintovirasto on laskuttanut maksulliset tarkastukset toimijoilta.

Eläinsuojeluilmoituksia vastaanotettiin 394 vuonna 2025. Tarkastuskäyntejä tehtiin yhteensä 368, joista 206 johti tarkastukseen. Epäilyyn perustuvat tarkastukset tehdään kiireellisyysjärjestyksessä. Tarkastuskäynnit tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta, mikä johtaa hukkakäynteihin. Tarkastukset on tehty pääasiassa valvontaeläinlääkäriin parityönä. Terveystarkastaja on ollut

valvontaeläinlääkäriin parina eläinsuojelutarkastuksella 16 kertaa, kaupungineläinlääkäri 22 kertaa ja eläinsuojeluyhdistyksen vapaaehtoinen kolme kertaa. Asiakirjatarkastuksina tarkastuksia on tehty 21 kpl. Kokonaiskäyntimääräksi on valvontasuunnitelmassa arvioitu 300–350 käyntiä.

Eläinsuojelutarkastuskäyntien jakauma:

- 1. tarkastus: 128kpl
- Uusintatarkastus: 52 kpl
- Tarkastusyritys (eläimen omistajaa ei tavoitettu): 162 kpl
- Suunnitelmalliset valvontakäynnit: 8 kpl

Hallintopäätöksiä tehtiin lain eläinten hyvinvoinnista nojalla 75 kappaletta, joista 14:ssä päädyttiin viranomaisen suorittamiin kiiretoimenpiteisiin (laki eläinten hyvinvoinnista 97 § ja 98 §). Näissä luvuissa ovat mukana myös kaupungineläinlääkäriin tekemät käynnit ja päätökset.

Valvontaeläinlääkäriin ja poliisitutkijan yhteiset eläinsuojelutarkastukset aloitettiin huhtikuussa 2024. Kouvolaan vuoden 2025 aikana yhteistarkastuspäiviä on ollut kolme ja tarkastuksia on tehty näinä päivinä yhteensä 16 kappaletta. Kouvolaan alueella osan vuodesta virassa ei ole ollut eläinasioihin nimettyä poliisitutkijaa, eikä yhteistarkastuspäiviä tänä aikana pidetty.

Tutkintapyyntöjä / ilmoituksia eläinten hyvinvointilain rikkomisesta laadittiin kuusi kappaletta. Poliisilta on pyydetty virka-apua kaksi kertaa. Käräjäoikeus on kuullut valvontaeläinlääkäriä todistajana oikeuden istunnossa kahdesti.

Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin tunnistamista valvotaan eläinsuojelutarkastusten yhteydessä. Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilainsäädännön nojalla annettua kehotuksia on kirjattu 89. Eläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin liittyviä hallintopäätöksiä ei tehty. Koirarekisterin valvonta on aloitettu vuonna 2024, ja suurin osa kehotuksista on annettu koiran merkitsemiseksi mikrosirulla tai rekisteröimiseksi koirarekisteriin.

Sivutuotelainsäädännön mukaista valvontaa on tehty muiden valvontakäyntien yhteydessä. Valtakunnallisen sivutuotevalvonnan suunnitelman mukaisia tarkastuksia ei ollut vuonna 2025.

2 Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus

2.1 Elintarvikevalvonta

2.1.1 Valvonnan kattavuus toimialoittain

Elintarvikevalvonnan piirissä olevia kohteita oli alkutuotanto mukaan lukien 1424 kpl, joissa eri toimintoja yhteensä 1736. Oiva-tarkastuksien ja kontaktimateriaalitarkastuksien piirissä olevista 654 toimipaikasta (819 toimintoa) tarkastettiin 284 kpl ja tarkastettuja toimintoja oli 318 kpl. Valvonta kattoi 43 % toimipaikoista.

2.1.2 Valvonnan painopisteet

[Ruokaviraston suunnittelemista valtakunnallisista painopistealueista](#) vain osa eteni kuntatason toteutukseen vuoden 2025 aikana.

- [Valvojan työkalupakki](#) -kunnissa käytössä. Kouvolaan uusien työntekijöiden tulee perehtyä valvojan työkalupakin sisältöön.
- Valvontaviranomaisen hallinnollisen osaamisen vahvistaminen. Tutustuttiin ja otettiin käyttöön Ruokaviraston laatima Hallinnollinen osaaminen –ohje.

Omia painopisteitä oli ohjaus- ja neuvontakäynnit, joista kerrotaan tarkemmin kappaleessa 4.

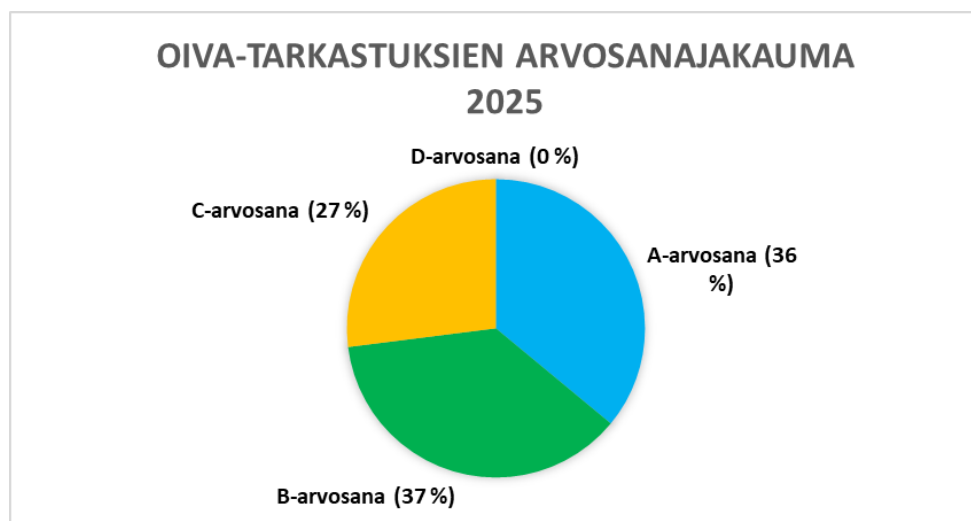
Elintarvikevalvontatiimissä on sovittu, että Oiva-tarkastuksilla tarkastetaan aina tietyt yhteisesti sovitut asiat, mikäli ne koskettavat tarkastettavaa toimintaa. Nämä asiat on valittu riskiperusteisesti. Vuonna 2025 painopisteasioita tarkastettiin erilaisissa kohteissa yhteensä 2137 kertaa (taulukko 4).

Taulukko 4 Kouvolan elintarviketiimin omat Oiva-painopisteet ja niiden tarkastusmäärät vuonna 2025.

Painopiste	3.1. Tilojen yleinen siisteys ja puhtaus	3.2. Työvälineid en, laitteiden ja siivousväli neiden puhtaus	3.5. Haittaeläint en torjunta	5.6. Elintarvikke iden säilyttämis en ja varastoinni n hygienia	6.2. Kylmäsäilyt yksen lämpötilah allinta	6.3. Kuumana säilytyksen lämpötilah allinta	6.5. Valmistusp rosessien lämpötilah allinta	6.6. Pakasteide n lämpötilah alliinta	6.9. Lämpötilah allinta myynnissä ja tarjoilussa	17.1. Näytteenott o ja omavalvont atutkimuks et
Tarkastettu (krt)	308	306	290	248	257	41	109	236	197	147

2.1.3 Tarkastuksilla esiin tulleet epäkohdat sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi

Elintarvikevalvonnan osalta 73 % Oiva-tarkastuksista sai parhaan tai toiseksi parhaan arvosanan (kuva 1.). Oiva-tarkastuksista parhaimman A-arvosanan sai 36 % tarkastetuista kohteista. Hyvään B-arvosanaan ylsi 37 % ja korjauskehotuksen määräaikoineen sai 37 % tarkastuksista. Yhdessä tarkastuksessa annettiin huonoin D-arvosana (0 %).

Kuva 1 Oiva-arvosanojen jakauma (%) vuonna 2025.

Yksi tarkastus sisältää useita [arvioitavia asioita](#), joiden pohjalta tarkastuksen yleisarvosana muodostuu huonoimman yksittäisen arvosanan perusteella. Yksittäisten arvioitavien asioiden arvosanajakauma vuonna 2025 on esitetty kuvassa 2. Tarkastetuista asioista 83 % oli vaatimusten mukaisella tasolla (A-arvosana) vähäisiä puutteita oli 11 % (B-arvosana) ja kehotuksen vaatimia vaatimusten vastaisuuksia oli 6 % (C-arvosana). Vakavaa terveysvaaraa tai kuluttajan harhaanjohtamista (D-arvosana) oli 0 %:ssa havaintoja (yhdessä paikassa). Yleisimmät syyt C-arvosanaan olivat puutteet elintarvikkeiden lämpötilahallinnassa, omavalvontanäytteenoton laiminlyönti, puutteet hygieniapassikirjanpidossa, tilojen, pintojen ja välineiden likaisuus, kuluttajaa harhaanjohtava markkinointi, huonokuntoiset tilat ja elintarvikkeiden varastoinnin huono hygienia.

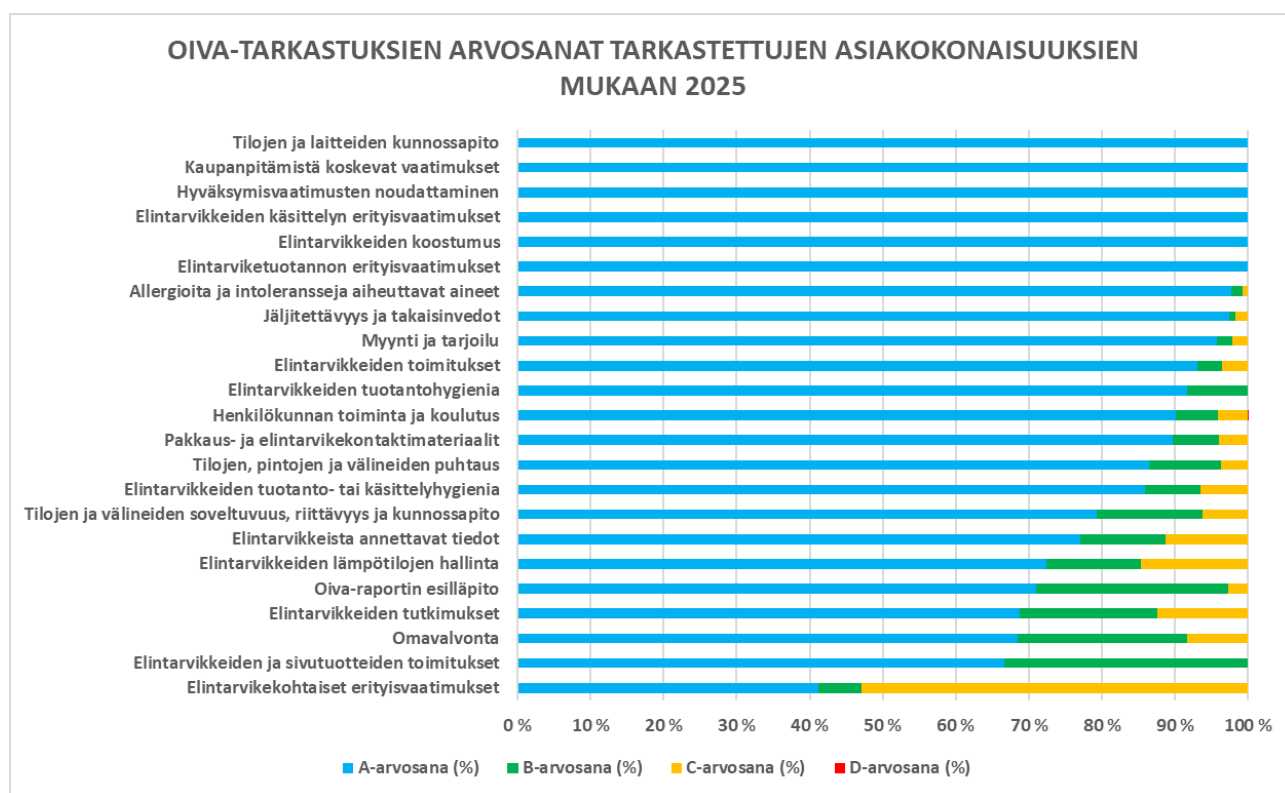
Jokaisesta tarkastuksella arvioidusta asiasta kirjataan tarkastuspöytäkirjaan valvontatoimenpide. Yleisimmin se on "ei huomautettavaa", ohjaus ja neuvonta tai kehoitus.

- Ei huomautettavaa (A-arvosana) annettiin kaikkiaan 5 047 kertaa.

- Ohjausta ja neuvontaa (B-arvosana) annettiin 604 kertaa.
- Korjauskehotuksia (C-arvosana) jouduttiin antamaan 389 kertaa.
- Hallintopakoon johtavia havaintoja (D-arvosana) tehtiin yhdestä asiasta.

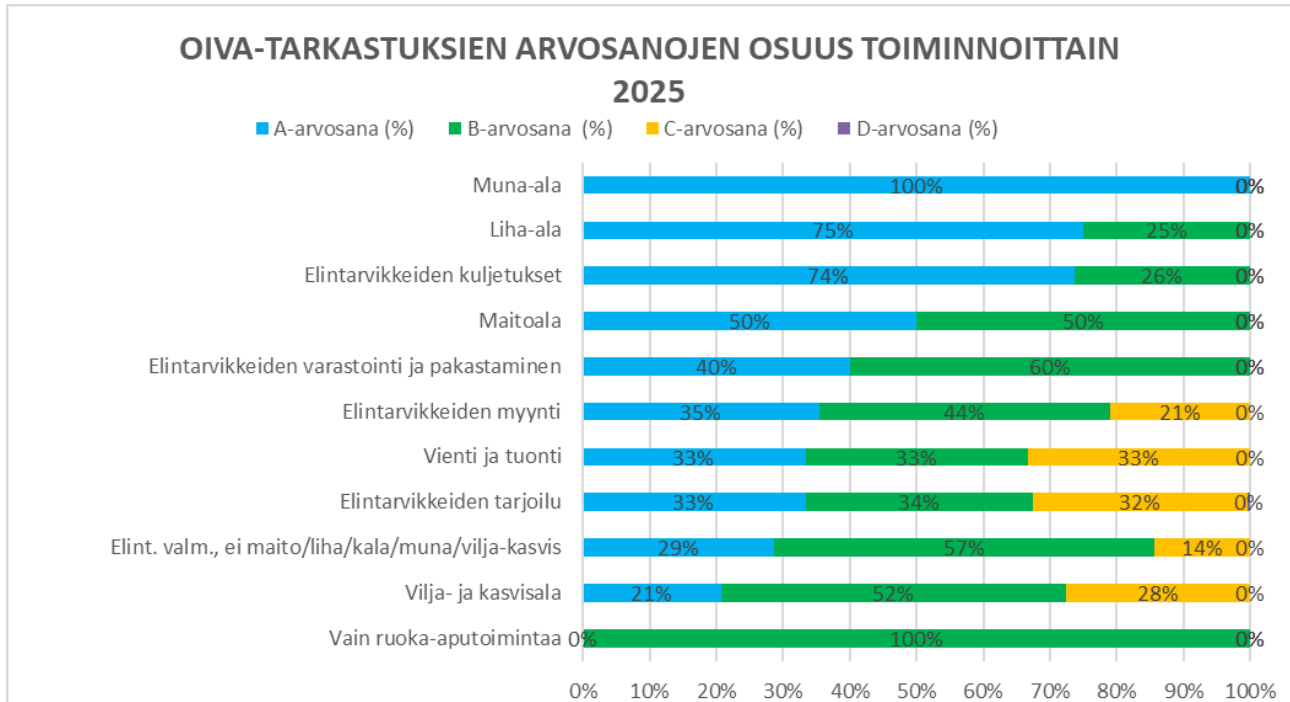
Kappalemäärissä laskettuna eniten korjauskehotuksia (C-arvosana) annettiin aihekokonaisuuksittain seuraavasti:

- elintarvikkeiden lämpötilahallinnasta (131 kpl),
- henkilökunnan toiminasta ja koulutuksesta (43 kpl),
- tilojen ja laitteiden soveltuvuudesta ja kunnosta (42 kpl),
- tilojen, pintoja ja välineiden puhtaudesta (37 kpl),
- elintarvikkeiden tuotanto- ja käsittelyhygieniasta (27 kpl),
- elintarvikkeista annettavista tiedoista (27 kpl),
- näytteenotosta ja omavalvontatutkimuksista (25 kpl),
- omavalvonnasta (20 kpl).

Kuva 2 Elintarvikelain mukaisilla suunnitelmallisilla tarkastuksilla annettujen arvosanojen jakauma suhteessa tarkastettuun asiakokonaisuuteen. A=vaatimusten mukainen, B=vähäisiä puutteita (ohjaus, neuvonta), C=vaatimusten vastainen (kehotus), D=vaatimusten vastainen (hallintopakko)

Eniten korjauskehotuksia Oiva-tarkastuksissa annettiin ravintoloille (48 kpl), tarjoilukeittiöille (18 kpl), vähittäismyymälöille (9 kpl), keskuskeittiöille (7 kpl) ja kahviloille (7 kpl) (kuva 3). Ravintoloita tarkastettiin 33 kpl. Niistä lähes kaikki saivat ensimmäisestä tarkastuksesta C-arvosanan, joista yhdeksän sai edelleen seurantatarkastuksesta uudelleen C-arvosanan. Uusintatarkastuksen jälkeen vielä viisi toimijaa sai kolmannen C-arvosanan ennen kuin vaaditut asiat oli korjattu. Eniten puutteita em. paikoissa todettiin lämpötilahallinnassa, markkinoinnissa, hygieniasaamisen todentamisessa, tilojen, laitteiden ja elintarvikkeiden säilyttämisen yleisessä siisteydessä ja puhtaudessa, omavalvonnassa, tuotteiden säilyvyyden ja myyntiajan hallinnassa, elintarvikkeiden merkinnöissä sekä omavalvontanäytteiden otossa.

Kuva 3 Oiva-tarkastuksien arvosanojen osuus toiminnoittain vuonna 2025.

Korjauskehotuksien noudattamista seurattiin määräaikojen jälkeen tehdyillä seurantatarkastuksilla (107 kpl), jotka kohdentuivat 90 kpl toimipaikkaan. Toimintaansa paransi 67 kpl toimipaikoista (74 %). Ne, jotka eivät parantaneet toimintaansa saivat toistamiseen C-arvosanan, josta tehtiin uusi seurantatarkastus. Osa määräajoista annettiin vuoden lopussa, jolloin seurantatarkastukset siirtyivät seuraavan vuoden puolelle. Toiminnan loppuessa ei seurantatarkastusta myöskään tehty. Osa tehdyistä seurantatarkastuksista oli peräisin edellisen vuoden tarkastuksista. Hallinnollisiin pakkokeinoin johtaneen epäkohdan korjautuminen varmistetaan vuonna 2026.

Kontaktimateriaalitarkastuksia tehtiin 5, joista kaksi oli seurantatarkastusta. Ne eivät kuulu Oiva-tarkastuksien piiriin. Yhdessä kontaktimateriaalitarkastuksessa annettiin yksi hallintopakoon johtava D-arvosana. **Alkutuotannon tarkastukset** tehdään Ruokaviraston tarkastusohjeiden mukaan, joiden pohjalta toimintaa arvioidaan ja arvosana muodostuu. Maidontuotannon tarkastuksista parhaan A-arvosanan sai 15 toimijaa. Yhdellä tarkastuksella annettiin korjauskehoitus (C-arvosana), joka oli korjattu seurantatarkastukseen mennessä. Ehdollisuuteen (TE) liittyvien tarkastettavien asioiden C-arvosanojen osalta tieto välittyi automaattisesti tietojärjestelmästä AVI:iin. Munantuotantotiloille ei tehty tarkastuksia, koska ne eivät olleet tarkastusvuorossa. Avomaa puutarhaviljelijöille tehtiin yksi tarkastuskäynti. Alkutuotannosta haetuissa Ruokaviraston valvontaohjelmien mukaisissa elintarvikenäytteissä ei todettu vaatimustenvastaisuuksia (yhden näytteen tulokset eivät ole tiedossa tätä kirjoitettaessa).

Johtopäätökset vuoden 2025 elintarvikevalvonnasta: Vuosi 2025 oli haastava monella tapaa. Edelliseltä valvontavuodelta siirtyi n. 90 tarkastusta vuodelle 2025. Yhden htv:n vajuus aiheutti töiden kasaantumista, terveystarkastajan irtisanoutuminen keväällä, hygieenikon vaihtuminen kesken vuotta, sijaisten perehdyttämiset ja toimistosihteerin eläköityminen haastoivat ns. normaalia toimintaa. Työnjako tehtiin sen hetkisen tilanteen pohjalta ja sitä mukaan, kun henkilöt vaihtuivat. Irtisanoutuneen terveystarkastajan virka saatiin onneksi täyttää ja siihen rekrytoitiin nopeasti uusi henkilö. Vakinaisen hygieenikkoeläinlääkäriin sijainen aloitti alkuvuodesta ja vakinainen aloitti elokuussa, kumpikin joutui perehtymään töihin ja kohteisiin, joten tarkastusvelkaa jäi. Valvontakohteiden tarkastuksia jaettiin valvojien kesken useamman kerran vuoden aikana, jotta ne jakautuisivat tasaisesti tarkastajien välillä. Loppuvuodesta tehtiin riskinarviointia ja valittiin kohteet, joissa vielä yritettäisiin käydä tarkastuksella sekä kohteet, joiden tarkastus siirtyisi seuraavalle vuodelle. Toimijoiden runsas vaihtuminen, terveystarkastuksen resurssivaje ja seuraamusmaksut

ruuhkauttivat valvontaa. Uusien kohteiden aloitustarkastuksia jäi tekemättä ja niitä siirtyi vuodelle 2026. Kaikkinensa suunnitelmallisia tarkastuksia siirtyi 218 kpl vuodelle 2026, mikä oli edellisvuotta enemmän.

Valtaosa toimijoista jätti edelleen rekisteröinti-ilmoituksen tai lopettamisilmoituksen tekemättä ajallaan. Harva toimija teki lopetusilmoituksen oma-aloitteisesti. Lopetusilmoituksia pyydettyäessä, ne saatiin edellisvuotta nopeammin, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Seuraamusmaksusta tiedotettiin nettisivuilla ja Facebookissa. Tästäkin huolimatta seuraamusmaksuja määrättiin kuudelle toimijalle ja kuuden toimijan seuraamusmaksu oli loppuvuodesta vireillä. Määrätyt, valtiolle tuloutuvat seuraamusmaksut vaihtelivat välillä 400–980 €. Seuraamusmaksuprosessi kulutti valvonnan resurssia, mutta sillä toivotaan olevan vaikutusta elintarvikehuoneistojen rekisteröinti-ilmoitusten saamiseen ajoissa. Tätä seurataan ja mitaroidaan vuosina 2026–2027.

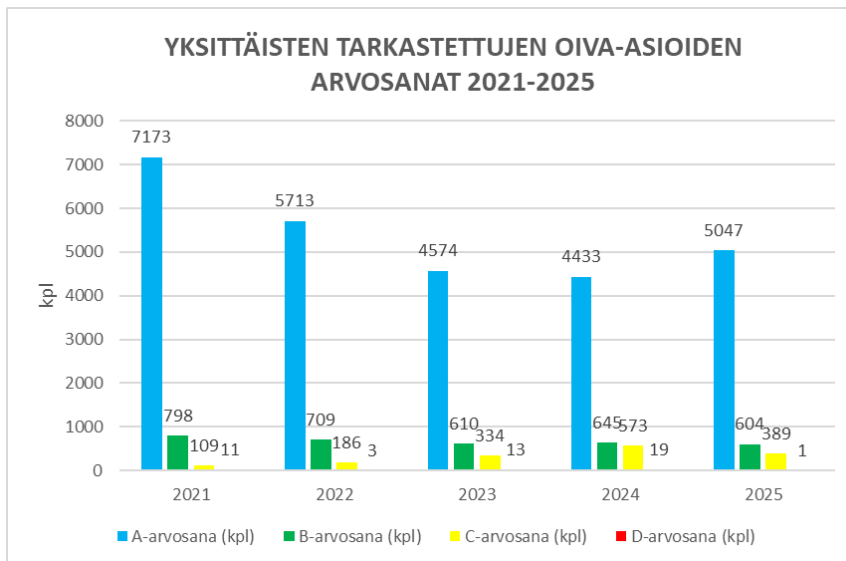
Ruokaviraston elintarvikehygienijaoston kasvistiimin käynnillä 2023 esiin noussutta alkutuotannon kohdetietojen päivytystä jatkettiin keväällä ja syksyllä 2025 siipikarjanpitäjien ja hunajantuottajien tietojen päivittämisellä. Tämä vei paljon projektityöntekijän työaika.

Omien painopisterivien kohdentamista arvioidaan keväisin kehityspäivässä aiempiin valvontatuloksiin pohjautuen. Vuodelle 2025 valitut painopisterivit (taulukko 4) ovat valvontatuloksiakin katsoen osuneet oikeaan, sillä niissä havaittiin paljon korjattavaa (kuva 2). Puhtaus ja lämpötila-rivejä on tarkasteltu painopisteenä usean vuoden ajan, mutta silti niissä havaittiin edelleen paljon puutteita.

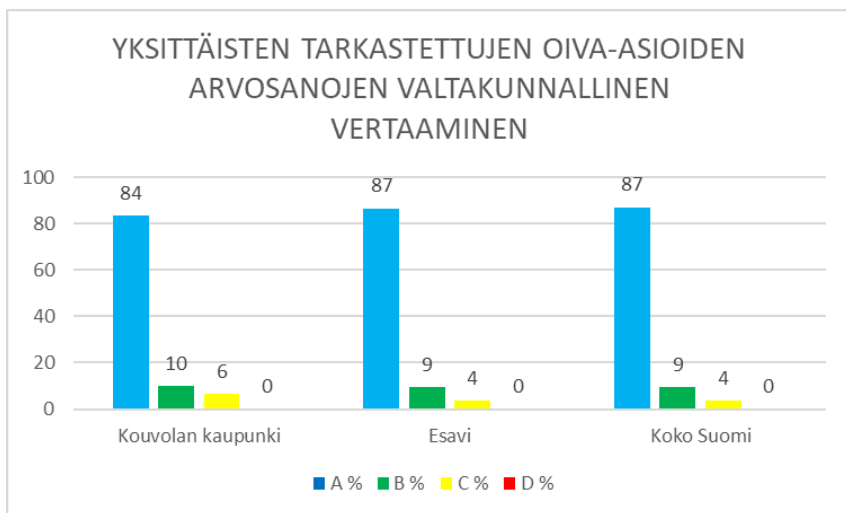
Jokaisella Oiva-tarkastuksella tarkastetaan useita asioita, jotka saavat omat arvosanat. Oiva-arvosana määräytyy huonoimman arvosanan perusteella. Kuvassa 4 tarkastellaan yksittäisten asioiden saamia arvosanoja. Vuonna 2025 ”ei huomautettavaa”, A-arvosanan osuus hieman kasvoi kahteen edellisvuoteen verrattuna. Huomioitavaa, että suurin osa tarkastettavista asioista saa A-arvosanan. Kouvola arvosanat ovat lähellä sekä alueellisia että valtakunnallisia arvosanoja (kuva 5).

Oiva-arvosanat A ja B lähestyivät määrällisesti toisiaan (kuva 6). C-arvosanoja annettiin vähemmän kuin edeltävänä vuonna (kuva 4). Valvonnassa on huomattu, että mitä pidempi on tarkastusväli, sitä useammin kohteissa havaitaan korjattavia asioita (C-arvosana). C-arvosana tarkoittaa, että toiminnassa on epäkohtia, jotka heikentävät elintarvikeeturvallisuuksia tai johtavat kuluttajaa harhaan. Heikentynyt elintarvikeeturvallisuus voi jatkuessaan aiheuttaa lisääntyneen ruokamyrkytysriskin. Ruokamyrkytyksiä käsitellään kappaleissa 6.1. ja 6.2.

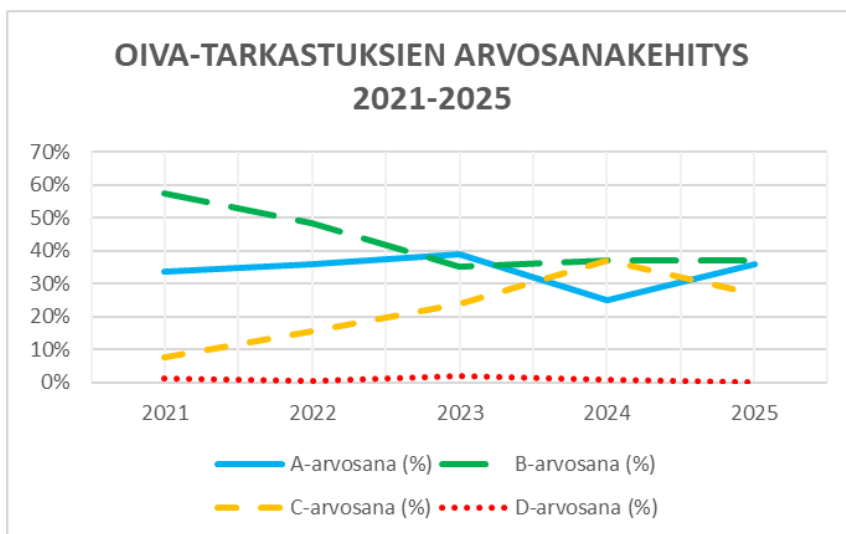
Vuodelle 2025 siirtyi paljon tarkastusvelkaa vuodelta 2024 ja sitä jäi vielä paljon enemmän vuodelle 2026; yli kahden henkilötyövuoden verran tarkastuksia ja muuta valvontaan liittyvää työtä. Tämä johtui yhden htv:n vajeesta ja odotettua suuremmasta seurantatarkastusmäärästä, mikä vei aikaa muiden kohteiden tarkastuksilta. Toivottavasti tarkastusvelkaa saadaan 2026 purettua elintarviketiimiin myönnettyllä 1 htv:n lisäresurssilla.

Kuva 4 Yksittäin tarkastettujen Oiva-asioiden arvosanajakaumat vuosilta 2021–2025

Kuva 5 Yksittäisten tarkastettujen Oiva-arvosanojen alueellinen ja valtakunnallinen vertaaminen vuonna 2025

Kuva 6 Oiva-tarkastuksien arvosanat vuosilta 2021–2025

2.2 Terveystensuojelu

Terveystensuojelulain mukaiseen suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia valvontakohteita oli vuoden 2025 alussa yhteensä 494 kpl ja niistä tarkastettiin 130 eri kohdetta. Näin ollen vuonna 2025 valvonta kattoi noin 26 % kohteista.

Terveystensuojelun valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteet ohjelmakaudelle ovat talousvesivalvonnan uudet sisällöt, osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa sekä valmius ja varautuminen terveystensuojelussa. Alueellista yhteistyötä on tehty Kaakkois-Suomen vesihuollon yhteistyötapaamisissa, joita oli kaksi vuonna 2025. Vesilaitoksilta on edellytetty valvontatutkimusohjelmien päivityksen yhteydessä riskienhallintasuunnitelman laatimista. Vuonna 2025 lähetettiin toimijoille tiedote ja terveystensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä jaettiin tietoa ja ohjeistusta ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinnasta ja velvoitteesta laatia riskienhallintasuunnitelma.

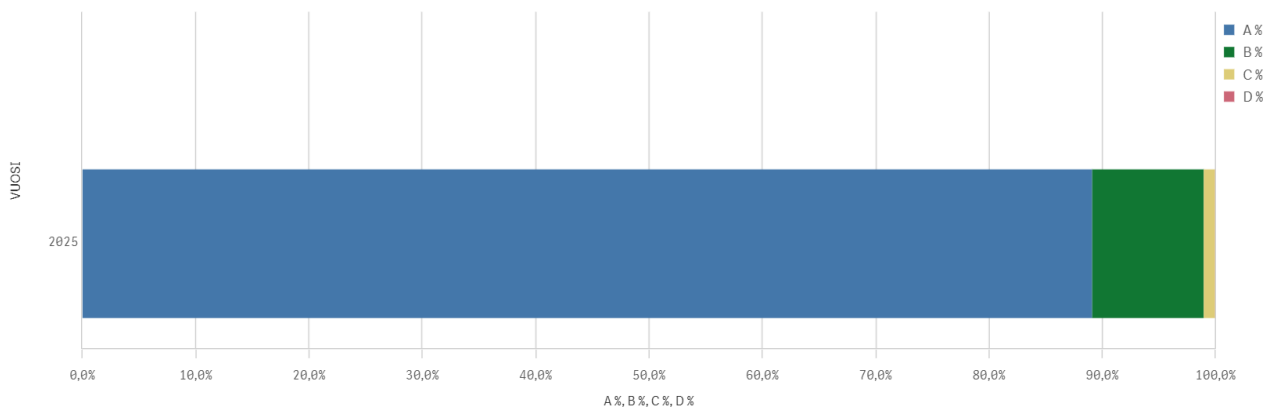
Terveystensuojelu edellyttää ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiltä monenlaista asiantuntemusta ja osaamista. Osaamisen kehittäminen on jatkuva prosessi. Terveystensuojelutiimissä on yhdellä henkilöllä rakennusterveysasiantuntijan koulutus. Täydentäviä koulutuksia on pyritty suorittamaan aina kun niitä on tarjolla. Vuonna 2025 osallistuttiin mm. sisäilmastoseminaariin, sisäilmapajaan, ympäristöterveyspäiviin ja erilaisiin talousvesivalvonnan koulutuksiin. Verkostoitumista tehtiin mm. kauneushoitoloitten ja tatuointipaikkojen yhteistyöverkostossa ja Kaakonkulman asumisterveys- ja sisäilmapäivillä. Kouvolan terveystensuojelutiimi järjesti vuonna 2025 tapaaminen Lappeenrannan terveystensuojelutiimin kanssa. Tapaamisessa verkostoiduttiin ja jaettiin hyviä käytäntöjä.

Terveystensuojelussa tulee tehdä kohdekohtaista riskinarviointia. Vuonna 2025 määritettiin majoitushuoneistoille kohdekohtaiset tarkastustiheydet. Muutoin riskinarviointia jatketaan uuden terveystensuojelulain valmistuttua.

Valmiussuunnittelua ja varautumista edistettiin käynnistämällä yhteistyötapaamiset Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa. Tapaamisissa on mukana myös Kotkan ja Haminan ympäristöterveydenhuolto. Tavoitteena on yhteensovittaa valmiussuunnittelua.

Terveystensuojelu järjesti vuonna 2025 yhteistyöpalaverit kaupungin liikuntapalveluiden, puhtauspalveluiden, varhaiskasvatuksen ja rakennusvalvonnan kanssa. Yhteistyöpalaverit pidettiin myös Kouvolan Veden, hyvinvointialueen (pelastuslaitos, sosiaalityö) ja Kymen ympäristölaboratorion kanssa.

Valvontasuunnitelman mukaisilla tarkastuksilla tuli esiin hyvin vähän epäkohtia. Ohjausta ja neuvontaa annettiin 81 kohteelle ja kehoitus 15 kohteelle. Tarkastuksilla tehdyistä havainnoista oli 89 % vaatimusten mukaisella tasolla (A arvosana). Vähäisiä puutteita oli havainnoista 10 % (B arvosana) ja kehoituksen vaatimia vaatimusten vastaisuuksia oli 1 % (C arvosana). Havaintojen jakauma on esitetty kuvassa 7. Havaintojen jakauma on ollut myös edellisinä vuosina hyvin samalla tasolla.

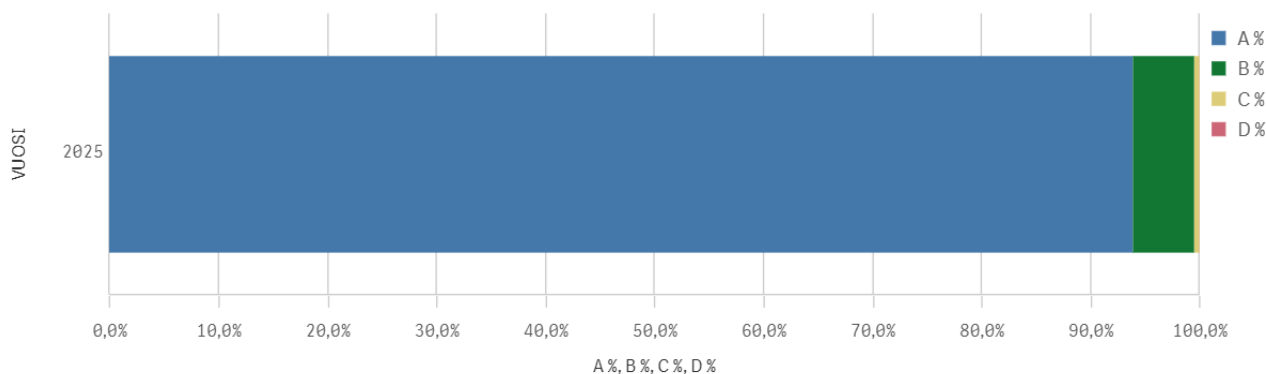
Kuva 7 Terveysturvajärjestelmän mukaisilla tarkastuksilla annettujen arvosanojen jakauma. A=vaatimusten mukainen, B=vähäisiä puutteita (ohjaus, neuvonta), C=vaatimusten vastainen (kehoitus), D=vaatimusten vastainen (hallintopakko)

Suurin osa annetuista kehoituksista (C arvosana) koski sisäilman radonpitoisuuden mittaamista. Yksittäisiä kehoituksia annettiin talousveden lämpötiloista sekä haitta- ja tuhoeläimistä. Jälkivalvontaa tehtiin pääasiassa asiakirjatarkastuksina.

2.3 Tupakka- ja lääkelain valvonta

Tupakan myyntipaikkoja oli vuoden 2025 alussa yhteensä 108 kpl ja niistä tarkastettiin 24. Näin ollen valvonnan piirissä oli 22 % tupakan myyntipaikoista. Lääkelain mukaisia nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkoja oli vuoden 2025 alussa 56 ja niistä tarkastettiin 7. Näin ollen nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikoista tarkastettiin 13 %.

Valvontasuunnitelman mukaisilla tarkastuksilla tuli esiin hyvin vähän epäkohtia. Ohjausta ja neuvontaa annettiin 14 kohteelle ja kehoitus kahdelle kohteelle. Tarkastuksilla tehdyistä havainnoista oli 94 % vaatimusten mukaisella tasolla (A arvosana). Vähäisiä puutteita oli havainnoista 6 % (B arvosana). Kehotuksen vaatimia vaatimusten vastaisuuksia (C arvosana) ei ollut lainkaan. Havaintojen jakauma on esitetty kuvassa 8. Havaintojen jakauma on ollut myös edellisinä vuosina hyvin samalla tasolla.

Kuva 8 Tupakkalain mukaisilla tarkastuksilla annettujen arvosanojen jakauma. A=vaatimusten mukainen, B=vähäisiä puutteita (ohjaus, neuvonta), C=vaatimusten vastainen (kehoitus), D=vaatimusten vastainen (hallintopakko)

Kehotuksien (C arvosana) antaminen liittyi myyntipaikan myyntikieltoilmoitukseen ja sen esilläpitoon ja ravitsemisliikkeen tupakointitilan omavalvontasuunnitelmaan.

Valvontasuunnitelmassa on painopisteenä savuttomien nikotiinituotteiden tuotevalvonta. Tarkastuksilla tehtiin ikäraja- ja pakkausmerkintävalvontaa osana normaalivalvontaa eikä epäkohtia havaittu. Terveysvalvonnan tiedossa ei ole sellaisia nikotiinipussien vähittäismyyntipaikkoja, joilla ei olisi aiempaa kokemusta tupakkalain alaisten tuotteiden myynnistä.

Laittoman kaupan ehkäisyä ja jäljitettävyyttä koskeva painopiste huomioitiin tarkastuksilla tarkastamalla tupakkatuotteiden jäljitettävyyttä pakkauksen turvaominaisuusmerkinnän perusteella. Jäljitettävyyden toissijaista tietovarastoa käytettiin apuna vain yksittäisiä kertoja, sillä Valvirasta ei ilmoitettu kirjausongelman korjaantuneen. Jäljitettävyyssjärjestelmästä saatavaa tietoa ei vielä tässä vaiheessa käytetty valvontakohdekohtaiseen riskinarviotiin.

Etämyynnin osalta tehtiin verkkokauppojen kartoitusta rajallisten resurssien puitteissa yksittäisiä kertoja. Kouvola käsin toimivia verkkokauppoja ei havaittu. Markkinointikiellon valvonta on osa rutiinista valvontaa, mitä tehdään melkein jokaisella tarkastuksella. Kouvola on tehnyt yhteistyötä valvonnassa naapurikunnan kanssa.

Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattorin kanssa pidettiin yhteistyöpalaveri, jossa käsiteltiin myös tupakkalain valvontaan liittyviä asioita. Lisäksi syvennettiin yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön kanssa maakunnallisen Pakka-työryhmän muodossa.

2.4 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuollon valtakunnallisiksi [painopisteiksi](#) oli asetettu eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin valvonnan tehostaminen ja siipikarjan salmonellavalvonnan tehostaminen. Valvontaeläinlääkärit valvoivat eläintenpitopaikkojen rekisteröintiä eläinten hyvinvoinnin valvonnan yhteydessä. Siipikarjan salmonellavalvontaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti.

Valvontaa tehtiin AVI:n ohjeistuksen mukaan. Koulutuksiin osallistuttiin EU:n eläinterveyssäännöstön (EU 2016/429 Animal Health Law) ja muun eläintautilainsäädännön sekä EU:n eläinlääkeasetuksen osalta.

3 Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Valvontaviranomaisen on varmistettava, että henkilökunnalla on riittävä osaaminen ja että osaamista pidetään tarvittaessa yllä säännöllisellä koulutautumisella. Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö osallistuu vuosittain sekä ammatilliseen täydennyskoulutukseen että muuhun koulutukseen. Ammatillisilla täydennyskoulutuksilla on tarkoituksena ylläpitää ja lisätä henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista. Vuosittain järjestetään esimerkiksi ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliset ja alueelliset koulutuspäivät sekä eläinlääkäripäivät. Tämän lisäksi osallistutaan tarjolla oleviin eri teemoilla järjestettyihin koulutuksiin koulutustarpeen mukaisesti. Muuta koulutusta on esimerkiksi tietoturvakoulutukset ja ensiapukoulutukset. Taulukossa 5 on kerrottu terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon koulutusmäärät vuonna 2025.

Taulukko 5 Ympäristöterveydenhuollon koulutusmäärät vuonna 2025

Koulutukset 2025	Henkilötyöpäiviä*	Henkilötyöpäiviä*/ henkilö (ka)
Terveysvalvonta	87	8
Eläinlääkintähuolto	20	2
Yhteensä	107	5

* 1 henkilötyöpäivä on 7,5 h

Valtakunnallisessa ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelmassa on asetettu koulutustavoitteeksi keskimäärin kahdeksan koulutuspäivää vuodessa viranhaltijaa kohden. Linjauksen mukaan koulutuspäiviksi voidaan varsinaisten koulutuspäivien lisäksi lukea muutakin ammattitaidon edistämistä, kuten työnohjauspäiviin osallistuminen, malliasiakirjoihin perehtyminen tai muu suunnitelmallinen pätevyyden ylläpito. Ympäristöterveydenhuollon koulutuspäivien yhteenlaskettu

määrä oli vuonna 2025 noin 107 henkilötyöpäivää, joka on keskimäärin noin 5 koulutuspäivää viranhaltijaa kohden. Terveysvalvonnan henkilöstön osalta keskimääräinen koulutuspäivien määrä oli kuitenkin kahdeksan päivää henkilöä kohden. Sen sijaan eläinlääkintähuollossa koulutuspäiviä oli henkilöä kohden vain kaksi. Kaupungin HR-järjestelmä vaihtui vuoden 2025 aikana, jonka vuoksi osa käydyistä koulutuksista on saattanut jäädä kirjaamatta. Koulutuspäiviin ei ole sisällytetty henkilöstön omaehtoista asioihin perehtymistä.

4 Ohjaus, neuvonta, kouluttaminen ja muu viestintä

4.1 Ohjaus- ja neuvonta

Koulutukset ja ohjauskäynnit toteutettiin valvonnan perusmaksulla saaduilla tuloilla. Ohjauskäyntien suunnittelussa elintarvikevalvonnassa hyödynnettiin suunnitelmallisen valvonnan tuloksia vuodelta 2023 ja 2024. Ohjauskäyntien toteutuksesta vastasi pääosin harjoittelija.

Elintarvikevalvonnan toimijoille annettiin ohjausta ja neuvontaa myös tarkastuskäyntien ulkopuolella 279 kertaa, 162:lle eri toimijalle. Muita yhteydenottoja kirjattiin 579 kpl ja ne kohdentuivat 327 eri toimijaan. Siipikarjanpitäjiä ja hunajantuottajia kontaktoitiin rekisteritietojen ajan tasalle saamiseksi. Myös kuntalaisia ja toimintaa suunnittelevia toimijoita ohjattiin ja neuvottiin. Yhteydenottojen määrät ovat taulukossa 6.

Taulukko 6 Elintarvikevalvontaan tulleiden yhteydenottojen yleisimmät aiheet ja määrät vuonna 2025

Yhteydenoton aihe	kpl	toimijoita (kpl)
Muu yhteydenotto	579	327
Toimijoiden ohjaus ja neuvonta	279	162
Yhteydenotot alkutuottajille	163	
Ennakkoneuvonta uusille kohteille	57	
Kuntalaisten yleinen neuvonta	18	

4.1.1 Koulutusvideot

Terveysvalvonta on tehnyt omia koulutusvideoita. Elintarvikevalvonnan [ohjevideoita](#) on kolme. Lisäksi on vesiosuuskunnille suunnattu [ohjevideo](#), jossa ohjeistetaan talousvesinäytteenotossa huomioitavat asiat. Koulutusvideoiden tekemistä ei ole jatkettu, koska aiempien videoiden suosio on hiipunut ja niitä on katsottu viime vuosina hyvin harvakseltaan.

4.1.2 Kohdennetut käynnit

Elintarvikevalvonnassa kohdennettuja käyntejä tehtiin kahdenlaisia. Ensimmäiset ohjaus- ja neuvontakäynnit (35 kpl) tehtiin kohteisiin, joiden Oiva-raportin esilläpidossa oli edellisenä vuonna ollut huomautettavaa. Käyntien tavoitteena oli selvittää, miten Oiva-raportti on asetettu esille elintarvikehuoneistossa, internetsivuilla, somekanavissa ja myyntisovelluksissa ja jätettiin aiheesta pieni info. Toiset kohdennetut ohjaus- ja neuvontakäynnit (30 kpl) tehtiin pääsääntöisesti kohteisiin, joilla oli edellisenä vuonna ollut elintarvikkeiden tarjoilu- ja säilytyslämpötilojen hallinnassa huomautettavaa. Käynneillä selvitettiin, millaisia lämpömittareita elintarvikehuoneistoissa käytetään, osataanko niitä käyttää oikein ja kuinka usein elintarvikkeiden lämpötiloja mitataan.

Ohjaus- ja neuvontakäyntien aiheet, sisältö ja kohderyhmä suunniteltiin etukäteen. Kohteisiin jätettiin aiheesta pieni info. Molempien kohdennettujen ohjaus- ja neuvontakäyntien tuloksista tehtiin yhteenvedot, jotka julkaistiin [elintarvikevalvonnan nettisivuilla](#).

Terveysturvajärjestelmässä kiinnitettiin erityisesti huomiota oikeanlaisiin talousveden lämpötiloihin legionellabakteerin lisääntymisriskin vuoksi. Suunnitelmallisten valvontakäyntien lisäksi talousvesinäytteenoton yhteydessä mitattiin sekä kylmän että kuumien veden lämpötilat ja annettiin ohjausta oikeanlaisista lämpötiloista (33 kohdetta).

4.2 Esitykset ja luennot

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö pitää säännöllisesti luentoja eri tilaisuuksissa. Vuonna 2025 ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden pitämät luennot on koottu taulukkoon 7.

Taulukko 7 Ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden vuonna 2025 pitämät luennot

Koulutuksen aihe	Kohderyhmä / tilaisuus	Kuulijoiden määrä
Rekisteröityjen elintarvikehuoneistojen valvonnan suunnittelu käytännössä	Elintarvikevalvonnan valtakunnalliset koulutuspäivät	400–450
Ympäristöterveydenhuollon esittely	Terveysturvatoimikuntaopiskelijat XAMK	25
Pk-yritysten riskienhallinta elintarvikealalla	Kinno	21
Kouvolan elintarvikevalvonnan projektien esittely (Kalastustuotteiden loistarkastukset ja jäädytyskäsittely ja Oiva-raportin esilläpito toimijan myyntikanavissa & virtuaalikeittiöiden kartoitus)	Ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliset syyspäivät	150–200
Kouvolan elintarvikevalvonnan esittely	Kehittyvän elintarviketekniikan opiskelijat XAMK	12
Sisäiset auditoinnit Kouvolassa	Laatunetin laatupäivä	30–40
Eläinten hyvinvointilaki (693/2023) ja mitä eläinsairaalan henkilöstön tulisi siitä tietää	Kouvolan eläinsairaalan henkilöstö	15–20

4.3 Muu viestintä

Ympäristöterveydenhuollolla on oma viestintätiimi, johon kuuluu edustus terveysturvajärjestelmästä ja eläinlääkintähuollosta. Tiimin tarkoitus on vetää ja koordinoita yksikössä toteutettavaa viestintää. Varsinaiseen viestintään osallistuu koko henkilöstö. Viestintätiimi kokoontui neljä kertaa vuonna 2025.

Vuosittain laaditaan viestintäsuunnitelma, johon listataan teemoja, joista tullaan tekemään tiedotteita tai some-julkaisuja. Viestintäsuunnitelmassa on viikkotasoiset aikataulutavoitteet julkaisujen tekemiselle. Suurin osa on ympäristöpalvelujen Facebook-tilillä tehtäviä julkaisuja, mutta ajankohtaisista asioista tiedotetaan myös omilla verkkosivuilla, paikallismedioiden kautta sekä kuntalaisten asukaslehdessä ja kaupungin henkilöstölehdessä. Vuoden 2025 viikkotasoinen viestintäsuunnitelma toteutui kokonaisuudessaan hyvin.

Viestinnän vaikuttavuutta seurataan aktiivisesti keräämällä Facebook-julkaisujen mittareita (kattavuus, vuorovaikutus ja linkkien klikkaukset). Mediatiedotteista seurataan kattavuutta. Tietoja käytetään mm. seuraavan vuoden viestintäsuunnitelman laadinnassa.

Vuonna 2025 Facebook-päivityksiä tehtiin 71 kpl ja niiden yhteenlaskettu kattavuus oli 57 940 henkilöä. Yksittäinen julkaisu tavoitti 114–10 980 henkilöä ja keskiarvo oli 805 henkilöä. Talous- ja uimavettä koskevat aiheet olivat luetuimpia. Myös riisin säilytystä, varautumista, rottia, kahviloiden vitriini- ja kauneushoitolaprojekteja koskeneet julkaisut saivat keskiarvoa suuremman kattavuuden. Julkaisujen vuorovaikutus oli vähäistä kattavuuteen verrattuna.

Tavoitteena oli viestinnän tasapuolisuuden vuoksi lisätä verkkosivujen ajankohtaisuutisten julkaisumäärää, koska kaikilla ei ole pääsyä Facebookiin. Ajankohtaisuutisia julkaistiin 17 kappaletta.

Mediatiedotteita laadittiin yhteensä 11, joista media julkaisi kahdeksan. Mediatiedotteet koskivat pääosin valvontaprojektien yhteenvetoja. Lisäksi media teki omasta aloitteestaan 11 lehtijuttua, joissa haastateltiin ympäristöterveyden henkilöstöä. Elintarvikevalvonnan kahdesta projekteista julkaistiin yhteenveto median omasta aloitteesta. Median pyynnöstä kirjoitettiin artikkeli elintarvikevalvonnan suunnittelusta Kouvolassa valtakunnalliseen ammattilehteen.

Kouvolan kaupungin verkkosivuilla on kolme eri verkkosivukokonaisuutta, jota viestintätiimi ylläpitää. Viestintätiimin kokouksissa käydään säännöllisesti läpi Askem-laadunhallintatyökalusta saatavaa tietoa verkkosivujen ylläpitoon, jotta mahdolliset sivukohtaiset ongelmat saataisiin poistettua.

Ympäristöterveydenhuollon viestintä voitti vuonna 2025 Kouvolan kaupungin Vuoden viestintäteko-palkinnon teemalla ”Ympäristöterveydenhuollon aktiivisesti kehittynyt viestintä”.

5 Toiminnan laadullinen arviointi

Ympäristöterveydenhuollolla on oma laadunhallintajärjestelmä, jonka avulla on saatu yhdenmukaistettua valvontakäytäntöjä ja kehitettyä jatkuvasti toimintaa. Laadunhallintaan kuuluu laatukäsikirja, auditointiohjelma ja poikkeamahallinta.

Laadunhallintaa tehtiin vuonna 2025 oman laatutiimin johdolla. Laatutiimi kokoontui neljä kertaa vuoden aikana. Lisäksi laatuasioita käytiin koko yksikön kanssa yhteisesti läpi kaksi kertaa vuoden aikana. Laadunhallinta koostui vuonna 2025 pääosin poikkeamahallinnasta ja auditoinneista. Poikkeamille on koontitaulukko, johon kirjattiin vuoden aikana esiintyneitä poikkeamia. Pääasiassa kirjatut poikkeamat saatiin myös suljettua. Eläinlääkintähuollolle ja terveystalvonnalle on erilliset poikkeamataulukot.

Sisäisille auditoinneille laadittu auditointiohjelma toteutui hyvin. Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö toteutti itse sisäiset auditoinnit. Henkilöstöstä neljä on käynyt sisäisen auditoijan koulutuksen. Sisäiset auditoinnit kohdistuivat vuonna 2025 rakennuslupalausuntojen huomioimiseen aloitustarkastuksella ja eläinlääkintähuollon uusien työntekijöiden perehdyttämiskäytäntöihin.

Omina seurattavina mittareina olivat suunnitelmallisten tarkastusten tarkastuspöytäkirjojen lähettämisaajat sekä ilmoitusten käsittelyajat. Näiden osalta todettiin, että keskimäärin on pysytty tavoiteajoissa, mutta hajontaa on paljon ja näin ollen samojen mittareiden seurantaa on hyvä jatkaa.

Vuodelle 2025 asetetut omat laatutavoitteet olivat asiakkaiden tasapuolinen kohtelu, toimintatapojen ja valvonnan yhtenäisyys sekä toiminnan jatkuva kehittäminen. Lisäksi oli tavoitteena toteuttaa uusille toimijoille kohdistettu asiakastytyväisyyskysely. Edellä mainituilla auditoinneilla ja laadituilla omilla ohjeilla saatiin edistettyä laatutavoitteita. Uusille toimijoille kohdistettu asiakastytyväisyyskysely toteutettiin keväällä. Saatu palaute oli pääosin hyvää. Negatiiviset palautteet käytiin läpi tiimeittäin.

Koko terveystalvonnan yksikköpalaverit pidettiin kolmen viikon välein. Terveystalvonnan palaveriisiin osallistuivat myös valvontaeläinlääkärit. Elintarviketiimi kokoontui kahden viikon välein yhteensä 24 kertaa. Terveystalvonnetutiimi kokoontui kolmen viikon välein yhteensä 16 kertaa. Eläinlääkärivastaanoton henkilökunta piti yhden vastaanottopalaverin keväällä 2025. Valvontaeläinlääkärit ja praktikkoeläinlääkärit pitivät kaksi yhteistyöpalaveria eläinten hyvinvoinnista ja eläintautitalvonnasta. Koko eläinlääkintähuollon yhteispalavereja pidettiin kolme. Näihin palaveriisiin osallistuivat ympäristöterveyspäälikkö, valvontaeläinlääkärit, praktikkoeläinlääkärit ja vastaanottoavustajat. Alkukesästä järjestettiin koko ympäristöterveydenhuollon kehityspäivä.

AVI ei tehnyt vuonna 2025 Kouvolan valvontayksikköön arviointi- ja ohjauskäyntiä. Kyseinen arviointi- ja ohjauskäynti on tehty koko ympäristöterveydenhuoltoon vuonna 2015 ja elintarvikevalvontaan vuonna 2019. AVI kohdisti vuonna 2024 terveystalvonnetuvalvontaan selvityksen, jossa kiinnitettiin huomioita valvontakohteiden tarkastustiheyksiin ja talousvetä toimittavien laitosten osalta varautumiseen liittyvien asioiden tarkastamiseen. Selvityksen tulosten perusteella AVI osoitti vuonna 2025 Kouvolan valvontayksikölle selvityspyyntö, jossa pyydettiin selvitystä resurssipuutteesta talousvetä toimittavien laitosten valvonnassa ja siitä, miten ja mihin mennessä tilanne pyritään korjaamaan. Teknisen lautakunnan lupajaosto antoi selvityksen.

6 Ympäristöterveydenhuollon erityistilanteet

6.1 Epidemiat

Terveystalvonnalla, Kymenlaakson hyvinvointialueella ja vesilaitoksilla on yhteinen työryhmä elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämiseen. Työryhmä kokoontui kaksi kertaa vuonna 2025. Terveystalvonnasta on edustus myös varuskuntien epidemiatyöryhmissä, jotka molemmat kokoontuivat kerran vuonna 2025.

Vuonna 2025 oli yhteensä neljä ruokamyrkytusepidemiaepäilyä, joissa sairastuneiden määrä oli 3–5 henkilöä. Kyseisistä tapauksista tehtiin RYMY- ja epidemiaselvitysilmoitukset.

6.2 Sairastumis- ja haittaepäilyilmoitukset (SaHa)

Ilppa-ilmoituspalvelussa on käytössä valtakunnallinen sähköinen ilmoituspalvelu, jossa kuntalaiset voivat ilmoittaa sairastumisesta tai muusta terveyshaittaepäilystä, jonka epäillä aiheutuneen elintarvikkeesta, talousvedestä tai uimavedestä. Vuonna 2025 edellä mainittuja Ilppa-ilmoituspalvelun kautta tulleita ns. SaHa-ilmoituksia tehtiin yhteensä 55.

Vuonna 2025 oli 35 ruokamyrkytusepäilyä, joissa oli kyseessä vain yhden tai kahden henkilön oirehtiminen. Kyseiset tapaukset eivät kuitenkaan johtaneet laajempiin selvityksiin.

6.3 Varautuminen

Ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmaan tehtiin isompi päivitys 2022–2023 vaihteessa. Valmiussuunnitelman viimeisin päivitys on hyväksytty toimialan valmiusryhmässä 4.6.2025. Valmiussuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti ja tulevan ohjelmakauden (2025–2028) aikana on tavoitteena uudistaa se kokonaan.

Ympäristöterveydenhuollolla on oma valmiustiimi, joka kokoontui viisi kertaa vuonna 2025. Valmiustiimiin kuuluu ympäristöterveyspäälikkö, terveystalvonnetuvalvontasuunnittelija, valvontaeläinlääkäri, vastaava terveystarkastaja ja kolme terveystarkastajaa. Kaksi henkilöä osallistui Pelastusopiston järjestämään ympäristöterveydenhuollon varautumiskoulutukseen. Kaupunki järjesti myös yhteistyössä Pelastusopiston kanssa oman kolmiosaisen varautumiskoulutuksen, johon osallistui ympäristöterveydenhuollosta yksi henkilö. Koulutuksen kaksi osaa oli vuonna 2025 ja kolmas osa on vuoden 2026 puolella.

Vuonna 2025 osallistuttiin Ruokaviraston ja Valviran järjestämään valtakunnalliseen YMPPI24/25 valmiusharjoitukseen, joka koski säteilyonnettomuuden jälkivaihetta. Valmiusharjoitus toteutettiin itsenäisesti oman aikataulun mukaisesti keväällä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto järjesti syyskuussa Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueelle painottuneen Kaakko25 -alueellisen valmiusharjoituksen, johon myös ympäristöterveydenhuolto osallistui. Kouvola osallistui myös joulukuussa Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kutsumana Pintajännitys 2025- valmiusharjoitukseen.

Vuoden 2025 aikana Kouvolan alueella ei todettu laajoja viranomaistoimenpiteitä aiheuttavia eläintautiepidemioita. Korkeapatogeeninen lintuinfluenssa levisi Suomessa luonnonvaraisissa linnuissa loppuvuodesta 2025. Myös Kouvolan lähialueella todettiin korkeapatogeenista lintuinfluenssaa tutkittaviksi toimitetuista luonnonlinnuista, mutta Kouvolan alueelta ei saatu positiivisia näytteitä. Tarttuvien eläintautien torjuntaan on varauduttu osallistumalla koulutuksiin päivittämällä ja laatimalla sisäisiä ohjeistuksia. Vuonna 2025 laadittiin *Positiivinen salmonellanäyte siipikarjassa* -toimintaohje selkeyttämään viranomaisvastuita ja tiedonkulkua viranomaisten välillä. Lisäksi laadittiin *Munantuotannon* -toimintaohje selkeyttämään suunnitelmallista valvontaa elintarvike- ja salmonellavalvonnan näkökulmista.

6.4 Häiriötilanteet

Kuusankosken uimahallissa oli häiriötilanteita, jotka aiheutuivat allasvedestä ja uimahallin pinnoilta löytyneistä *Pseudomonas aeruginosa*-bakteerilöydöksistä. Pseudomonasta havaittiin allasvedessä ensimmäisen kerran keväällä, jolloin toimija sulki uimahallin puhdistustoimenpiteiden ajaksi. Syksyllä pseudomonasta todettiin jälleen ja uimahalli jouduttiin sulkemaan. Tällöin tutkittiin myös uimahallin pintapuhdautta ja pseudomonasta todettiin esiintyvän allasveden lisäksi uimahallin pinnoilla. Tilannetta selvitettiin yhteistyössä liikuntapaikkapalveluiden ja puhtauspalveluiden kanssa. Uimahallissa tehtiin useamman kerran tehosiivousta, allasveden tehostettua puhdistuskäsittelyä ja otettiin käyttöön uusia toimintatapoja. Tilanteesta tiedotettiin yhteistyössä liikuntapaikkapalveluiden ja kaupungin viestinnän kanssa. Häiriötilanteen hoitaminen vei paljon työaikaa.

7 Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen

Valvonnasta kertyneet kokonaistulot olivat 372 904 €. Valvonnan tulojen jakaantuminen toimialoittain on esitetty taulukossa 8.

Taulukko 8 Valvonnan tulojen jakaantuminen

Valvonnan toimiala	Valvonnan perusmaksuista / vuosimaksuista saadut tulot	Valvontamaksuista (tarkastukset, näytteenotot, ilmoituksen käsittely) saadut tulot	Tulot yhteensä
Elintarvikevalvonta	82 350 €	93 519 €	175 869 €
Terveystensuojelu	37 350 €	39 451 €	76 801 €
Tupakkavalvonta	100 552 €	13 322 €	113 874 €
Lääkelain valvonta	6 360 €	0 €	6 360 €
Tulot yhteensä			372 904 €

Valvonnasta saadut tulot ovat kohdistuneet ympäristöterveydenhuollon toimintakulujen kattamiseen eli käytännössä pääosin henkilöresurssien turvaamiseen. Mahdollisuudet toiminnan kehittämiseen ovat hyvin pitkälti sidoksissa henkilöresurssien määrään. Elintarvikevalvonnassa tuloja käytettiin myös ohjaus- ja neuvontakäyntien toteuttamiseen. Näin ollen tulojen kohdentaminen ympäristöterveydenhuollon kehittämiseen olisi tärkeää jatkossakin.

8 Voimavarat

Vuonna 2025 oli yksi terveystarkastajan virka elintarvikevalvonnassa täyttämättä. Henkilövaihdoksen vuoksi elintarvikevalvonnassa oli myös toinen terveystarkastajan virka kuukauden ajan täyttämättä. Näin ollen terveystarkastajan virat olivat yhteensä noin yhden henkilötyövuoden verran täyttämättä. Resurssitilannetta auttoi elintarvikevalvonnan projektityöntekijä (4,5 kk) ja kesätyöntekijä (4 kk).

Ympäristöterveydenhuollon toimistosihteeri eläköityi syksyllä 2025. Toimistosihteerin toimeen ei saatu tämän jälkeen enää täyttölupaa, vaan ympäristöterveydenhuollon toimistotehtäviä siirrettiin hallintopalveluihin rekrytoidulle hallintosihteerille. Osa tehtävistä siirtyi ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoille.

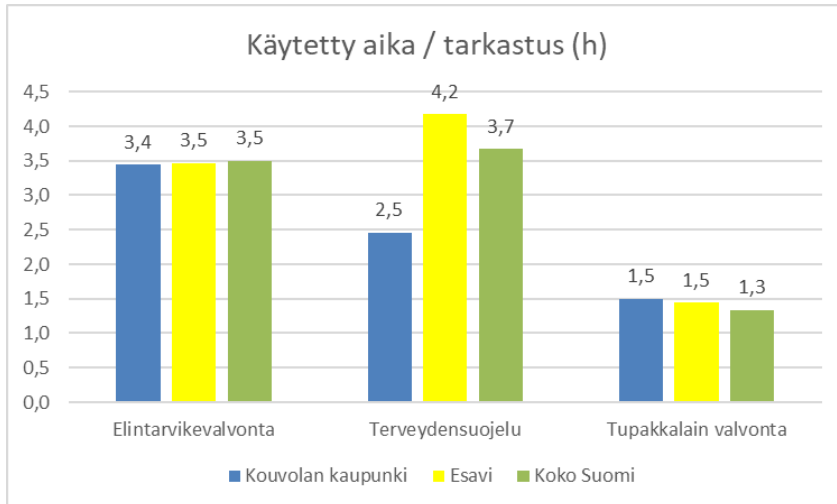
Terveystarkastuksen resurssit ovat kohtuulliset suunnitelmallisen valvonnan toteuttamiseen. Työtehtäviin kuuluu kuitenkin myös paljon muuta kuin suunnitelmallista valvontaa (liite 1, valvonnan volyymit). Henkilöstövoimavarojen jakautuminen eri ympäristöterveydenhuollon toimialojen välillä on esitetty taulukossa 9.

Taulukko 9 Henkilöstövoimavarojen kohdentuminen

Toimiala	Henkilötyövuodet
Terveystarkastuksen valvonta (sisältää kesäharjoittelijan 0,3 htv)	5,0
Tupakkalain valvonta	0,3
Elintarvikevalvonta (sisältää projektityöntekijän 0,3 htv)	4,8
Eläinlääkäripalvelut	5,85
Eläinsuojeluvalvonta	1,95
Eläintautivalvonta	0,1
Muut tehtävät (mm. johtaminen, toimistotehtävät)	4,4
Yhteensä	22,4

Elintarvikevalvonnassa sekä tupakka- ja lääkelain valvonnassa voimavarat suuntautuvat pääosin suunnitelmalliseen valvontaan. Sen sijaan terveystarkastuksen mukaisessa valvonnassa suunnitelmallisen valvonnan osuus on noin puolet valvonnan kokonaismäärästä. Toisaalta elintarvikevalvonnassa tehtävien korjauskehotusten seurantatarkastuksien määrä on myös vuonna 2025 korkea. Myös toimijan vaihdoksia oli paljon. Ne lisäävät tarkastusmääriä, ja niihin on mahdoton ennalta varautua. Tupakkalain muutos toi syksyelle pienen nikotiinipussien myyntilupien käsittelyruuhkan.

Kuvassa 9 näkyy keskimääräinen tarkastukseen kuluva aika elintarvikevalvonnassa, terveydensuojelussa ja tupakkalain valvonnassa. Tarkastukseen kuluvaan aikaan sisältyy tarkastuksen lisäksi tarkastuksen valmistelu, tarkastuskertomuksen laatiminen, valvontatietojärjestelmään kirjaaminen, laskutus ja arkistointi. Tarkastukseen kuluva työaika on myös verrattu valtakunnallisesti sekä Etelä-Suomen alueeseen. Elintarvikevalvonnan ja tupakkalain valvonnan tarkastusajat ovat yhtäläiset valtakunnallisessa ja alueellisessa vertailussa. Sen sijaan terveydensuojelun osalta on tarkastusajoissa eroa. Kouvolassa terveydensuojelun keskimääräinen tarkastusaika on valtakunnallista ja alueellista tasoa pienempi.

Kuva 9 Keskimääräinen tarkastukseen kuluva aika (h) elintarvikevalvonnassa, terveydensuojelussa ja tupakkalain valvonnassa. Alueellinen ja valtakunnallinen vertailu.

Eläinlääkintähuollossa on yksi vastaavan eläinlääkärin virka ja viisi kaupungineläinlääkärin virkaa. Vuonna 2025 viisi virosta oli täytetty vakinaisesti ja kuudes virka määräaikaisesti 50 % työajalla. Valvontaeläinlääkärien molemmat virat olivat täytettyinä. Vastaanotolla työskenteli kaksi vakinaista vastaanottoavustajaa. Uuden 1.1.2026 voimaan astuneen eläinlääkintähuoltolain toimeenpanon valmistelu työllisti paljon ympäristöterveyspäällikköä ja myös muuta eläinlääkintähuollon henkilöstöä.

9 Toiminnan kehittämistarpeet

Kaupungin henkilöstölle vuonna 2025 tehdyn työhyvinvointikyselyn perusteella ympäristöterveydenhuollossa kehitettäviksi asioiksi nousivat työn aiheuttamasta kuormituksesta palautuminen ja riittävät palauttavat taudit. Kehittämissuunnitelmaan on kirjattu näiden asioiden edistämiseksi tiettyjä toimintatapoja, kuten ns. mikrotaukojen pitäminen työpäivän aikana.

Laadunhallinnan sisäisissä auditoinneista esiin nousseita asioita pyritään kehittämään siten, että asiakkaita kohdeltaisiin entistäkin tasapuolisemmin ja toimintatavat ja valvonta olisivat yhtenäisiä. Auditoinneissa esiin nousseita asioita pyritään seuraamaan myös seuranta-auditoinneilla.

Valvontatuloksia pyritään hyödyntämään entistä enemmän toiminnan suunnittelussa ja vaikuttavuuden arvioinnissa. Tärkeintä on turvata valvonnan riittävät resurssit, jotta valvontaa pystytään tekemään suunnitellusti ja puuttumaan yllättäviin poikkeamiin.

Elintarvikevalvonnassa seurantatarkastukset työllistävät paljon ja ohjauksella ja neuvonnalla tähdätään seurantatarkastusmäärien vähenemiseen pitkällä aikavälillä. Vuonna 2025 tarkastuksilla käyttönotetuilla tablettitietokoneilla pyritään nopeuttamaan tarkastuspöytäkirjojen laadintaa ja toimijoiden ohjausta tarkastuksilla. Tablettitietokoneen käyttöä kehitetään edelleen vuonna 2026. Ohjaus- ja neuvontaprojektien vaikuttavuutta selvitetään. Pyritään päivittämään olemassa olevia sisäisiä ohjeita ja tekemään laadukasta valvontaa. Suuria kehittämistarpeita ei tällä hetkellä ole.

Terveystensuojelussa jatketaan omien ohjeiden laatimista. Ohjeiden avulla pyritään saamaan valvontaa yhdenmukaiseksi ja helpottamaan henkilöstöä työtehtävien sijaistamisessa. Myös internetsivuja tullaan selkeyttämään. Vesiosuuskuntien valvontaa tehostetaan varaamalla siihen enemmän resurssia. Jyrsijäilmoitusten kaksinkertaistumisen vuoksi tiedotetaan tehostetusti jyrsijöiden torjunnasta ja ennaltaehkäisemisestä. Tablettitietokoneen käyttöönoton terveystensuojeluvalvonnassa toivotaan osittain sujuvoittavan valvontaa. Valtakunnallisessa ja alueellisessa vertailussa on osoittautunut, että terveystensuojelussa tarkastukseen käytetty keskimääräinen työaika on pienempi. Syitä tähän tulee selvittää ja tarkentaa ajankäytön kirjaamista sekä arvioida työtapoja.

Tupakkavalvonnassa jatketaan tuotevalvontaa ja markkinointikiellon valvontaa osana vähittäismyyntipaikkojen normaalia valvontaa. Savuttomiin nikotiinituotteisiin liittyvä valvonta jalkautetaan osaksi valvontaa. Niiden valvonnassa otetaan huomioon 1.2.2026 voimaan astuneet muutokset mm. sallituissa mauissa ja nikotiinin määrässä ja myöhemmin 1.8.2026 voimaan astuvat muutokset mm. pakkausten yhdenmukaisuudessa. Tupakan vähittäismyyjiä tiedotetaan tarvittaessa tupakkalainsäädännön muutoksista ja muista ajankohtaisista asioista.

Eläinlääkintähuollossa toiminnan kehittäminen kohdistuu lähitulevaisuudessa ennen kaikkea 1.1.2026 voimaan astuneen uuden eläinlääkintähuoltolain toimeenpanoon käytännössä. Teknisen lautakunnan lupajaoston päätöksessä järjestämisvastuun laajuudesta ([20.11.2025 § 87](#)) on määritetty, mitä palveluita kaupunki jatkossa tarjoaa. Palveluvalikoimasta jäivät pois pieneläinten kirurgiset hammaspoistot. Muutosten vaikutukset potilasmääriin selviävät vuoden 2026 aikana. Kaikkien eläinlajien ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisvastuu kuitenkin määrittelee eläinlääkäriresurssitarpeen.

Vuoden 2024 alusta on alettu soveltaa lakia eläinten hyvinvoinnista. Myös valvontakäyntien raportointi aluehallintovirastoon on muuttunut loppuvuodesta 2023 ja jatkossa eläinten hyvinvoinnin valvonnassa kehittämistarpeena on edelleen eläinsuojeluprosessin nopeuttaminen sekä suunnitelmallisten eläinsuojelutarkastusten määrien nostaminen. Valvontaeläinlääkärillä on jo käytössään epäilyyn perustuvien ilmoitusten kiireellisyysluokittelu, jossa on määritetty tavoiteaika sille, kuinka nopeasti ensimmäinen tarkastus tehdään ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen. Hyvin kiireellisten (tarkastus alle kahden vuorokauden kuluessa ilmoituksen vastaanotosta) ja kiireellisten (tarkastus kahden viikon kuluessa ilmoituksesta) osalta tavoiteaika on toteutunut, mutta vähemmän kiireellisiä, kuukauden kuluessa tarkastettavia, ei ole kaikkia ehditty tarkastaa tavoiteajassa. Tämän tavoiteajan seuranta tulisi lisätä. Eläinsuojeluprosessin nopeuttamiseksi voitaisiin määrittää myös prosessin kokonaistavoiteaika, jossa koko eläinsuojeluasia pyritään saamaan päätökseen.

Eläinsuojelun suunnitelmallisten tarkastusten määrien lisääminen sekä suuntaaminen riskiperusteisesti on selkeä kehittämiskohde. Kohteiden riskinarviointia aloitettiin loppuvuodesta 2025 ja jatketaan alkuvuodesta 2026. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnan sisäisessä prosessissa on havaittu kenttätöissä kehittämistarvetta ja prosessia voidaan tehostaa vuonna 2026. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnasta on tullut pysyvä osa eläinsuojelutarkastuskäyntiä.

Ympäristöterveydenhuollon toimintaympäristö on hyvin laaja ja vaatii viranhaltijoilta jatkuvaa kouluttautumista ja kehittymistä. Valvontasuunnitelmassa asetetut tavoitteet saatiin kuitenkin melko hyvin toteutettua ja elinympäristöterveyttä turvattua. Tätä kuvastaa myös se, että välttyttiin suurilta talousvesi-, uimavesi- ja elintarvikevälikteisiltä epidemioilta.

Vuosi	2021	2022	2023	2024	2025 suunni- tellut	2025 toteu- tuneet
Lausunnot	58	41	52	40	40	62
Rekisteröinti-ilmoitukset						
elintarvikevalvonta	68	99	176	175	160	174
terveydensuojelu	38	23	45	25	25	29
Hakemukset						
elintarvikevalvonta	1	1	2	1	1	1
terveydensuojelu	1	1	0	0	0	0
tupakkalaki	5	4	10	11	10	6
lääkelaki	3	1	5	5	5	2
Valvottavien toimipaikkojen lukumäärä						
elintarvikevalvonta	694	634	655	679	608	654
alkutuotanto	1038	934	860	929	760	772
terveydensuojelu	494	487	511	491	502	454
tupakkalaki	124	132	132	118	108	107
lääkelaki	61	58	58	58	56	53
Suunnitelmalliset tarkastukset						
elintarvikevalvonta	359	357	302	299	484	329
terveydensuojelu	148	133	158	159	167	141
tupakkalaki	70	57	45	29	30	24
lääkelaki	29	30	18	10	14	7
seurantatarkastukset				150*	135	137
Muut tarkastukset						
elintarvikevalvonta	18	21	27	37	35	13
terveydensuojelu	116	156	145	128	140	161
tupakkalaki	0	1	1	2	2	1
lääkelaki	0	0	0	0	0	0
Hallinnolliset pakkokeinot	7	6	22	9	16	28
Seuraamusmaksut				10**	12	8
Tutkintapyynnot	3	0	0	0	0	0
Näytteenotto ja mittaus						
elintarvike	30	90	42	31	30	20
terveydensuojelu	357	329	322	339	276	270
asumisterveysmittaukset (mm. melu, radon, sisäilman laatu)	41	19	22	36	25	12
Eläinlääkintähuollon potilaskäynnit	8000	8000	9268	9288	9000	10608
eläinsuojelu	340	191	281	280	300	368

*Yhteistilastointi aloitettu vuonna 2024.

**Seuraamusmaksun määrääminen on aloitettu vuonna 2024.

***Vuosina 2024 ja 2025 päivitettiin alkutuotantokohteita.

Suunnitellut ja toteutuneet elintarvikevalvonnan tarkastukset kohdetyypeittäin

Suunnitelmallisen valvonnan kohdetyypit		Valvonnassa olevien toimintojen lukumäärä (kaikki vuoden aikana aktiiviset)	Suunniteltujen tarkastuksien määrä 2025	Toteutuneiden tarkastuksien määrä 2025	Toteutuneiden seuranta-tarkastuksien määrä 2025
Toimintaluokka	Toimintatyyppi				
Maitoala					
	Juuston valmistus	2	4	2	0
	Maitonesteiden valmistus	2	6	3	0
Liha-ala					
	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	1	6	4	0
	Raakalihavalmisteiden valmistus	1	2	4	0
Kala-ala					
	Tuoreiden kalastustuotteiden valmistus	0	0		
	Kalajalosteiden valmistus	0	0		
Muna-ala					
	Munapakkaamo	1	2	2	0
	Munatuotteiden valmistus	0	0		
Kansalliset toiminnalliset helpotukset (ent. vähäriskinen toiminta elintarvikehuoneistossa)					
	Lihan käsittely (lahtivajat)	3	1	0	0
Vilja- ja kasvisala					
	Myllytoiminta	1	1	1	0
	Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia tuotteita	18	19	11	4
	Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia	11	5	5	5
	Muiden viljatuotteiden valmistus	2	6	2	0
	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	7	5	1	0
	Pakkaamotoiminta ja kauppakunnostus	2	2	0	0
Elintarvikkeiden valmistus, ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis					
	Yhdistelmätuotteiden valmistus	8	3	5	0
	Makeisten valmistus	4	6	1	1
	Juomien valmistus	1	0		
	Muu valmistus (esim. kahvinpaahto)	3	2	0	0
Elintarvikkeiden myynti					
	Tukkumyynti	1	1	0	0
	Vähittäismyynti	168	90	52	9

	Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläimistä saatavat elintarvikkeet	1	0		
Elintarvikkeiden tarjoilu					
	Ravintolatoiminta	134	94	33	52
	Grilli- ja pikaruokatoiminta	46	13	14	1
	Kahvilatoiminta	72	25	24	7
	Pubitoiminta	22	1	4	0
	Suurtalous, laitoskeittiö	35	23	14	4
	Suurtalous, keskuskeittiö	23	29	12	7
	Suurtalous, tarjoilukeittiö	120	63	58	18
	Pitopalvelu	20	9	12	3
Vain ruoka-aputoimintaa					
	Elintarvikkeiden luovutus ruoka-avussa	10	6	5	0
	Elintarvikkeiden tarjoilu ruoka-avussa	3	0	1	0
	Elintarvikkeiden varastointi ruoka-avussa	1	0	1	0
Elintarvikkeiden kuljetukset					
	Elintarvikkeiden kuljetus	21	6	11	0
	Elintarvikkeiden pakastekuljetus	12	2	9	0
	Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettynä	17	9	14	0
	Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	5	0	1	0
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen, pakkaaminen					
	Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	0			
	Muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	15	9	5	0
	Elintarvikkeiden pakastaminen	0			
	Elintarvikkeiden pakkaaminen	0			
Elintarvikekontaktimateriaalit (ei Oiva)					
	Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi	4	1	1	
	Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti	1	0	0	0
	Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus	9	7	2	2
Elintarvikkeiden vienti ja tuonti					
	Maahantuonti	6	2	2	0
	Maastavienti	6	5	2	0
Elintarvikehuoneistot yhteensä		819	465	318	113
Alkutuotanto (ei Oiva)					
	Hunajantuotanto	39	0		
	Kalastus	2	0		

KOUVOLA

	Lihantuotanto	97	0		
	Maidontuotanto	49	18	10	5
	Munantuotanto	54	0		
	Peltoviljely	643	0		
	Puutarhaviiljely, avomaa	26	1	1	0
	Puutarhaviiljely, kasvihuone	3	0		
	Siitosmunantuotanto	1	0		
	Vesiviljely	3	0		
	Itujen tuotanto	0	0		
	Sienimöt	0	0		
Alkutuotanto yhteensä		917	19	11	5
Elintarvikehuoneistot ja alkutuotanto yhteensä		1736	484	329	118
Suunnitellut – ja seuranta- tarkastukset yhteensä				447	
Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia			35	13	
Kaikki tarkastukset yhteensä				460	

Suunnitellut ja toteutuneet terveydensuojelulain mukaiset tarkastukset kohdetyypeittäin

Suunnitelmallisen valvonnan kohdetyypit		Valvontakohteiden lukumäärä *	Suunniteltujen tarkastusten määrä 2025	Toteutuneiden tarkastusten määrä 2025
Toimintaluokka	Toimintatyyppi			
Talousveden toimittaminen ja vedenottamot	Talousvettä toimittava laitos (1352/2015)			
	EU-raportoitava vedenjakelualue, vedentoimitus vähintään 1000 m³ päivässä tai vähintään 5000 henkilölle (ominaisuustieto)	1	1	1
	Muu vedenjakelualue, vedentoimitus 10–999 m³ päivässä tai 50–4999 henkilölle (ominaisuustieto)	34	15	10
	Vedenottamo	23	20	19
	Talousvettä toimittava laitos (401/2001)			
	Pieni vedenjakelualue, vedentoimitus < 10 m³/vrk tai alle 50 henkilölle (ominaisuustieto)	12	6	8
	Vedenottamo	1	0	0
	Veden toimittaminen talousvettä toimittavalle laitokselle	Tukkuvesilaitos (talousvettä toimittavalle laitokselle vettä toimittava toiminnanharjoittaja)	0	0
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot	26	6	4
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset	54	5	7
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat, kasarmit jne.	43	2	3
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	80	26	16
	Solarium	6	0	0
Sosiaalihuollon palvelut, lasten	Lasten päiväkodit ja vastaavat	56	16	19

KOUVOLA

päiväkodit ja vastaavat / lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat / vanhainkodit ja vastaavat / muut sosiaalialan yksiköt	<i>Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat</i>	17	5	5
	<i>Vanhainkodit ja vastaavat</i>	25	12	12
	<i>Muut sosiaalialan yksiköt</i>	28	17	13
Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset uimarannat / uimahallit, kylpylät ja muut yleiset allastilat / yleiset saunat / kuntosalit ja liikuntatilat	<i>Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä</i>	4	4	4
	<i>Pienet yleiset uimarannat</i>	16	10	10
	<i>Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas</i>	5	4	4
	<i>Saunat</i>	4	4	1
	<i>Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila</i>	59	14	5
Yhteensä		494	167	141

*valvontakohteiden määrä on voinut muuttua vuoden 2025 kuluessa